

POLYBIOS-LEXIKON

Band I, Lieferung 3

BERLIN-BRANDENBURGISCHE
AKADEMIE DER WISSENSCHAFTEN

POLYBIOS-LEXIKON

POLYBIOS-LEXIKON

Band I

Lieferung 3

(η-κ)

bearbeitet von
Arno Mauersberger

2., verbesserte Auflage von
Hadwig Helms

Akademie Verlag

Dieser Band wurde im Rahmen des Akademienprogramms der Bund-Länder-Kommission für Bildungsplanung und Forschungsförderung mit Mitteln des Bundes (Bundesministerium für Bildung und Forschung) und des Landes Berlin (Senatsverwaltung für Wissenschaft, Forschung und Kultur) gefördert.

ISBN-10: 3-05-004021-1
ISBN-13: 978-3-05-004021-9

© Akademie Verlag GmbH, Berlin 2006

Das eingesetzte Papier ist alterungsbeständig nach DIN/ISO 9706.

Alle Rechte, insbesondere die der Übersetzung in andere Sprachen, vorbehalten. Kein Teil dieses Buches darf ohne schriftliche Genehmigung des Verlages in irgendeiner Form – durch Photokopie, Mikroverfilmung oder irgendein anderes Verfahren – reproduziert oder in eine von Maschinen, insbesondere von Datenverarbeitungsmaschinen, verwendbare Sprache übertragen oder übersetzt werden.

Druck und Bindung: Druckhaus „Thomas Müntzer“, Bad Langensalza

Printed in the Federal Republic of Germany

H.

ἡ (698) Conj. A. Disjunktiv (482) I. einfach oder in Reihe (280) ① einf. oder, bzw. (je nachdem; alternative Fälle s. am Schluß) zwischen zwei Begriffen bzw. Satzteilen, Sätzen (243): 1,1,5. 6; 1,3,7. 9; 1,48,8; 1,57,1. 3; 1, 62,2. 4; 1,72,2²; 1,81,9; 2,6,9; 2,13,5; 2,26,8; 2,37,4; 2,39,11; 2,56,15; 2,59,6; 2,61,3¹ (Hu καί); 3,8,9 bis; 3,11,9; 3,12,5. 6; 3,22,5. 6. 8; 3,23,3; 3,24,8. 11; 3,25,8; 3,26,3; 3,31,5; 3, 32,3². 8; 3,38,3; 3,47,9; 3,59,1; 3,63,6; 3,74, 5; 3,77,7; 3,81,2; 3,85,7; 3,106,10; 3,109,6; 4,4,7; 4,17,10; 4,18,8 Hu; 4,25,6; 4,31,8; 4, 32,5; 4,40,6; 4,62,2; 4,74,3. 6; 4,76,5; 4,78, 4; 4,79,3; 5,9,3; 5,33,2; 6,2,5. 7; 6,6,2. 6; 6, 9,1. 11³; 6,12,10¹; 6,13,5¹; 6,15,6²; 6,16,4; 6, 19,7; 6,22,3; 6,23,12; 6,24,9; 6,36,3; 6,38,1; 6,39,4 ter. 6; 6,47,1. 8 bis; 6,48,4. 7; 6,53,7 bis; 6,54,5; 7,9,15. 17 bis; 7,15,2; 8,2,3¹; 8,4, 9; 8,7,6; 8,9,6 bis. 9 bis; 8,10,3; 9,4,3; 9,9,9; 9,12,4; 9,20,3 bis. 7; 9,23,9 bis; 9,26a,3; 9,37, 5; 10,2,2; 10,13,9; 10,17,1. 2; 10,32,9; 10,43, 7 (καί ... ἡ); 10,43,8 ter; 10,45,3 (ἡ ... καί ... καί); 10,45,5^{1,4}; 11,9,4; 11,28,1; 12,3,9; 12,4,3; 12,10,9; 12,14,2; 12,20,7; 12,25b,1³; 12,25k, 9; 12,26,9; 13,6,3; 14,3,3; 15,18,5; 15,32,7; 15,36,3. 9; 16,14,9; 16,19,2. 3. 7; 16,33,3; 16, 34,11; 16,36,6; 18,13,4; 18,14,9³; 18,15,5. 6; 18,41,5; 20,11,5 BW; 21,22,15; 21,30,4 (vgl. ἡ ... ἡ 21,32,13); 21,32,3 (ἡ ... καί); 21,39,6; 21,41,5; 21,43,16. 24. 27; 22,12,6 bis; 22,16, 1³ (?); 23,2,6; 23,5,8; 27,15,9; 28,7,14; 28, 13,4; 29,9,7; 29,12,11 bis; 29,12,12 Hu BW; 30,4,16; 30,5,1; 30,25,13 bis; 30,27,2; 31,13, 9; 33,20; 34,2,16; 34,3,6. 11; 34,4,7; 34,10, 12; 36,17,2¹. 8² Hu. 12. 13¹; 38,6,2; 38,9,8; 38,18,11; [38,19]; 39,1,8; 39,4,3; [fr. 54]; [fr. 98]; ἡ καί 3,4,1¹; 11,29,6; 15,23,5; 38,3,6 BW; ἡ καί νῆ Δία 1,4,6; 1,5,5; 4,16,4; ἡ καί νῆ Δ. πάλιν 18,15,3; ἡ πάλιν 8,2,8; ἡ ... πάλιν 12,22,3; 12,25f,3; ἡ καθόλου 5,24,3; 9,29, 3; 10,45,5³; ἡ μὴ 6,15,6¹; ἡ τούναντίον 3,4,1² (vor Adj.); 4,42,7; 6,14,11; 10,45,5²; ἡ τάναντία 8,8,4 (vor Subst.); ἡ τάναντία πάλιν 36, 17,2²; bei unbestimmter Zahlangabe ἐν τρισὶν ἡ τέτταρσι ... σελίσι 5,33,3; entspr. 8,15,4; 8, 19,4; 8,20,8; 10,3,4; 10,43,3; 12,16,12; 12, 25k,7; 15,25,3; 15,30,7; 18,18,7. 10; 36,10,4;

μόλις ἐν ἡ δύο τέκνα 36,17,7; ἐνὸς ὄντος ἡ δυεῖν 36,17,8¹; ἐν ἡ δεύτερον ψεύδος 12,25a, 2; ἐν ἡ καί δεύτερον μαρτύριον 2,38,11; εἰς ἡ καί δεύτερος ἀνὴρ 6,43,4; μόνος ἡ καί δεύτερος 8,18,5; δεύτερος ἡ τρίτος Diod. 29,32 zu 26,1,1 (δ. καὶ τ. Athen.); δις ἡ τρίς 5,102, 7; alternativ-explizierend (vgl. A IIIb) πολλάκις ἑαυτοῖς δόντες λόγον, ποτέροις ὑμᾶς δεῖ κοινωνεῖν πραγμάτων, Αἰτωλοῖς ἡ Μακεδόσιν 9,31,4; πότερα δεινότερον ἀν ποιήσαίτε τά ... ἡ τά ... 9,36,9; alternativ oder, aber, andernfalls bei einander ausschließenden Sachverhalten: 5,51,11; 11,1,3; 16,30,8; 18,9,5. ② in Reihe (37): γενομένης ὀργῆς ἡ διαβολῆς ἡ στάσεως 1,67,5 bis; entspr. 3,4,11 bis; 5,32,4 bis (πόθεν ἡ πῶς ἡ διὰ τί; vgl. ποῦ καὶ πρὸς τί καὶ τίνος χάριν §3); 6,9,11^{1,2}; 6, 37,13^{1,2}; (10,43,7 bis Herwerden); 12,8,1^{2,3}; 12,28a,8 bis; 15,17,5 bis; 18,15,7 bis; 21,43, 14 bis; 21,46,1 bis; 23,9,13 bis; 34,4,1 bis; 38, 5,2 bis; ... ἡ ... ἡ καὶ νῆ Δία 11,28,2 bis; ... ἡ ... ἡπὲρ oder ἡ καὶ νῆ Δ. 4,18,8^{1,2} BW (vgl. praef. XX adn. 2); in vierglied. Ausdruck εἰ τις ἰδιώτης ἡ πόλις ... διαλύσεως ἡ καὶ νῆ Δί' ἐπιτιμήσεως ἡ βοηθείας ἡ φυλακῆς προσδεῖται 6,13,5^{2,4} BW (ἡπὲρ ε. Kaelker, ἡ Hu). II. zwei- oder mehrgliedriges dezidiertes ἡ ... ἡ ... (ἡ usw.) entweder ... oder (... oder usw.) (202) ① ἡ ... ἡ (164) a) disjunktiv (wahlweise, je nachdem bzw. bei nur gedachter Möglichkeit) (88): 1,51,8 bis; 2,42,3 bis; 2,61,11 bis; 3,22, 9 bis (ἡ ἐν Λιβύῃ ἡ ἐν Σαρδόνι; vgl. ἐν Σ. καὶ Λ. 3,24,11); 3,55,4 bis; 3,58,7 bis; 3,63,12 bis; 4,38,6^{1,2}; 4,64,5 bis; 5,41,8. 9; 5,98,4 bis; 6,12,10^{2,3}; 6,14,5 bis; 6,32,3 bis; 6,37,13^{3,4}; 6,44,4 bis; 8,2,3^{2,3}; 10,5,8 bis; 10,23,5 bis; 11, 6,7 bis; 12,4b,3 bis; 12,25b,1^{1,2}; 12,25i,8 bis; 12,27,4 bis; 15,36,7^{1,2}; 16,13,2 bis; 16,14,8^{1,2} (nach Ca BW); 18,14,9^{1,2}; 18,15,2 bis; 18,26, 10 bis; 18,32,4 bis; 18,36,6 bis; 20,11,5 bis Sch; 21,32,13 bis (vgl. einf. ἡ 21,30,4); 28,3,6 bis (vgl. 27,15,9); 28,9,7 bis; 36,17,3 bis. 6 bis; fr. 31 bis; ἡ ... ἡ τούναντίον 12,7,1 bis; ἡτοι ... ἡ 3,29,5 bis; 4,38,6^{3,4}; 20,11,5 bis Hu; ἡτοι ... ἡ καὶ νῆ Δία 9,32,7 bis. b) alternativ (76): δυεῖν θάτερον ἡ ... ἡ 3,90,11 bis; 22,8,7 bis; [fr. 33 bis]; δύο ... ἡ ... ἡ 3,20,8 bis; 15,10,6 bis;

21,2,4 bis; αἶρεσιν προύτεινε ... ἡ ... ἡ 3,103, 7 bis; κακῶν αἰρέσεως καταλειπομένης ἡ ... ἡ 36,3,6 bis; im übr. 1,15,9 bis; 3,8,8 bis; 3, 21,7, 8; 4,32,7 bis; 6,58,11 bis; 8,11,2 bis; 8, 15,6¹²; 9,2,2 bis; 9,4,8 bis; 12,4a,5. 6; 12,8, 1¹⁴; 12,26b,1 bis; 12,28,2 bis; 12,28,3. 5; 15, 8,14 bis; 15,31,11 bis; 16,31,6 bis; 18,4,3 bis; 18,9,2 bis; 18,11,9 bis; 20,12,7 bis; 21,4,13 bis; 21,5,4 bis; 21,22,11 bis; 24,12,4^{1/4} Ma Hu BW; 24,13,5 bis; 29,17,3 bis; 35,2,9. 10; [fr. 195 bis]; ἦτοι ... ἡ 9,7,2 bis (vgl. 9,4,8).
 ② mehrgliedrig (38): δεῖν γὰρ ἡ νικᾶν ἡ θνήσκειν ἡ τοῖς ἐχθροῖς ὑποχειρίους γενέσθαι ζῶντας 3,63,4 ter; entspr. 9,31,6 ter; 12,12,2 ter; 12,26b,5 ter; [16,14,8 ter Hu]; 29,12,10 ter; ἡ ... ἡ ... ἡ καὶ νῆ Δία 6,16,3 ter; viermaliges ἡ 6,5,5 quater; 10,33,6 quater; 29,21,4 quater; fünffach ἡ ... ἡ ... ἡ καὶ νῆ Δία ... ἡ ... ἡ 6,13,6 quinques.

B. Interrogativ (37) ① direkte Frage einleitend (9) a) einfach (6) oder, d.h. gar, vielleicht, etwa: ἡ δῆλον (ὅτι) 5,36,5; 31,23, 10; im übr. 9,36,11; 11,29,3; 18,5,9; 18,37,6. b) in Doppelfrage oder (3): πότερον ... ἡ 11, 28,6; πότερον bzw. πότερα ... ἡ τοῦναντίον 24,13,2. 6. ② in indir. Doppelfrage oder (28): πότερον ... ἡ 1,69,10; 2,49,6; 3,4,7²; 3, 38,1; 7,12,1; 12,28a,4. 5; 18,7,1 (ἡ καὶ); 18, 11,1; (23,4,9 Rei); 27,9,11. 12; 33,21,1; [35, 6,2]; π. ... ἡ τοῦναντίον 2,29,3; π. ... ἡ καὶ νῆ Δία 6,3,6; πότερα ... ἡ 8,35,1; 16,11,5; 28,9,4; 28,13,8; 28,17,7; 29,27,3²; 36,5,5; π. ... ἡ τοῦναντίον 3,4,7¹; 3,20,2; π. ... ἡ τάναντία 9, 10,3; πότερα ... ἡ ... ἡ 6,11,11 bis.

C. Comparativ als (179) I. nach Komp. (178) ① einf. Comp. (133): 1,16,4; 3,32, 3¹; 6,56,1; 8,15,6³; 12,6b,10 (nach Cobet BW); 12,14,1; 12,20,6; 12,23,3; (22,12,1 Ca Hu BW); 22,16,1¹; 28,17,10; 29,9,11; 30,31, 2; 32,3,9; [34,1,16]; 34,4,5; 34,5,9; [34,7,1]; 38,5,7; ἥπερ (vor Vokal) 8,11,4; 11,24a,4; 15,36,7³; 18,6,1; 21,21,9; 30,30,7; ἡ πρόσθεν 1,33,10; 3,113,3; 16,5,7; ἡ πρότερον 31,16, 1; ἡ κατ' ἀνθρώπων 6,48,2; 12,23,5; 29,21,9; ἡ κατὰ τὴν ἡλικίαν (3,99,8 Ca Hu BW); 5, 18,7; 16,22,2; entspr. 1,8,5; 3,103,1; 5,46,6; 15,26,5; 22,22,2; [30,24,2 Hu]; 32,5,14; 33, 16,4; θάττον ἡ προσεδόκων, προέθετο, καθ- ἦκεν 3,40,2; 5,27,8; 31,23,2; b. Quantitäts- begr. πλείων, -ον, -ους ἡ 5,46,4; 11,28,9; 11, 33,4; 36,8,5; 38,13,3; πλείους ἥπερ (vor Vo-

kal) 2,51,2; τὸ πλεῖον ἡ 6,4,2; 8,8,1; insbes. vor Zahlen 1,7,11; 1,63,5; 2,12,3; 3,14,8; 3, 109,4; 4,75,7; 4,78,3; 5,70,6; 10,1,1; 10,10, 6; 10,48,5; 15,11,2; 21,26,14; 34,5,2; 34,6, 5. 6. 9; [34,7,3¹. 5]; 34,10,11; μικρὸν ἐλάτ- τους ἡ [34,7,3²]; μείζων, -ον, -ους ἡ 3,85,8; 5,34,5 (οὐκ ἐλάττω, μείζω δ' ἐποιεῖντο σπου- δὴν ἡ ...); 8,15,2; 11,29,1; 12,28,8; 30,31,9; μάλλον ἡ 2,35,3; 4,9,6; 5,42,3; 5,101,10; 9, 25,6; 9,31,1; 9,36,7; 12,6a,1; 18,4,1 (ἡ πρό- σθεν); 18,32,12 (παρὰ πολὺ); 18,51,1; 21,20, 7; 21,23,8; 22,16,1²; 25,6,3; 27,9,13; 29,8, 8; 30,20,9; 31,2,4; 31,13,13; 31,31,3; 34,14, 3; 35,3,2; 36,9,11; ἥπερ (vor Vokal) 12,6a,4; 16,14,4; μάλλον ἡ τοῦναντίον 12,5,3; πᾶν μάλλον ἡ 22,5,10; 31,31,2; πάντα μ. ἡ 12,11, 8; 12,12,1; 27,12,2; [38,8,13]; μάλλον ἡ ab- undant n. Komp. bzw. comp. Begr. 1,54,4; 3, 117,5; 11,4,10; 16,32,4; 21,21,11; 24,13,10; ἥττον ... ἥπερ (vor Vokal) 2,61,3²; οὐχ ἥττον ἡ 1,84,1; 4,50,9; 5,73,2 (οὐχ ἡ, ἀλλὰ μάλλον ἡ πρὸ τοῦ); (12,15,11 Sch Hu BW); 18,15,16; 18,43,3 (ἡ πρότερον); 28,3,5; (32,5,5 Hu); ἥπερ (vor Vokal) 21,19,3; οὐδὲν bzw. μηδὲν ἥττον ἡ 11,24,1; 24,2,3; fr. 41. ② nach comp. Zeitadv. (31): πρὶν ἡ m. inf. bzw. aci. 1, 20,12; 1,66,3; 4,31,1; 4,85,5. 6; 5,60,9; 5,74, 1; 6,49,2 (μὴ πρόσθεν πρὶν ἡ); 10,32,10 (πρό- τερον); 10,45,4; 12,5,7; 12,6b,9 (μὴ πρότε- ρον); 14,2,6. 7 (item); 24,11,4; 28,6,7; 29,27, 3¹ (μὴ πρότερον); 30,23,1 (μὴ πρότερον ... πρὶν ἡ ... ἐλείν Hu BW, ἔλοιεν Sch; vgl. BW adn.); 30,29,4; 33,10,5; 36,9,12; οὐ πρότερον πρὶν ἡ διέφθειρε 38,18,6; πρότερον ἡ m. inf. bzw. aci. 1,58,6; 2,35,6; 6,23,11; 13,1a,1; 15, 18,1; 18,35,1; m. verb. fin. πρότερον ἔφατε τὴν Αἰτωλίαν ἐκ τῆς Αἰ. ἀρεῖν ἡ τοῦτον τὸν νόμον 18,4,8; κατασφαγίσονται πρότερον ἡ παραχωρήσουσι ταύτης (= τῆς πόλεως) 38,7, 11; πρόσθεν ... ἡ: τίς γὰρ οὐκ ἂν βούλοιο ... τεθνάναι πρόσθεν μαχόμενος ἡ ζῶν ἐπιδεῖν κτέ. 3,109,8. ③ nach comp. Begr. (10): δι' οὐδὲν, οὐθὲν ἔτερον ἡ 10,1,6; 23,11,7; οὐχ ἔτερος ἡ 35,1,6; παρ' οὐδὲν ἡ (= δι' οὐδὲν ἔτερον ἡ) 10,17,4; ἐναντίος ἡ πρότερον 7,11, 11; ἐ-ως ἡ πρόσθεν 11,22,6; διπλάσιος ἡ πρὶν 1,72,2¹; πολλαπλάσιος πρόσθεν 1,64,1; ποιή- σας ἡμιολίους τοὺς ναύτας ἡ π. 10,17,12; in comp. Sinne πᾶν ... βουληθῆναι ... ἀναδέξασθαι ἡ m. aci. 13,5,3 (wie πᾶν μάλλον ἡ oben 1). ④ zwischen zwei Komp. (4): ἀκακώτερον ἡ

στρατηγικώτερον (*eher, mehr ... als*) 10,32,7; πολιτικώτερον ἢ σ. 4,19,11; στρατιωτικώτερος ἢ πολιτικώτερος 22,10,4; abundant στασιμώτερος μάλλον ἢ τολμηρότερος 21,7,5. II. nach Sup. (1): πλείστους ἐπέιδον αὐτῶν ... φονευθέντας ἢ τῶν ἐν τοῖς πρότερον καιροῖς κτέ. 36,17,13² (Herwerden πλείους ... ἦ).

ῥ (8) Adv. ① affirmativ (5) ῥ μὴν *wahrlich* in eidlicher Verpflichtung: ἐξορκίζειν ῥ μὴν m. inf. fut. 6,21,2; 16,31,5; entspr. nach ὀρκίζειν 6,58,3; ὁμνύειν 11,30,4; ὁμολογίας ποιεῖσθαι 12,6,3. ② interrogativ (3) direkte Frage einleitendes (ungläubiges) *etwa, vielleicht* bei Pot., Irrealis, ind. fut.: ῥ που 9,30,9; ῥ ποῦ γε 12,10,9; 32,11,7.

ῥ (48) adv. gebrauchter dat. sg. fem. vom relat. ὅς, ἥ, ὅ ① lokal (17) a) *auf welchem Wege* (4): ποιούμενος τὴν πορείαν, ῥ καὶ πρόσθεν 5,61,6; ποιούμενος τὴν αὐτὴν ἐπάνοδον, ῥ καὶ παρεγένετο 5,13,1; entspr. ῥπερ (καὶ) *auf eben d. Wege, auf dem*: 3,92,10; 4,66,3. b) *wo* (13): als Einleitung eines Relativsatzes 2,28,3; 4,43,4; 5,45,10; eines iterativen R. ῥ ποτ' ἂν τύχη, sc. πῦρ 11,4,4; einer indir. Frage 18,18,1; quasilokal (relat.) τῇ δέ ποῦ προσίειναι τοῖς ὑπεναντίοις, ῥ μάλιστα ... εὐχείρωτος ἔσθ' ὁ προστώς τῶν πολεμίων 3,81,10 (vgl. ποῦ τῆς ψυχῆς εὐχείρωτόν τι §3); demonstrativ (relat. Anschluß) *dort*: ῥ καὶ Δαρεῖον ζεῦξαι φασὶ τὸν πόρον 4,43,2; in Korrespondenz ῥ μὲν ... ῥ δέ *da ... dort*: 1,88,4 bis (παραστρατοπεδεύσαντες); 3,49,6 bis (ρέοντες); adnom. ἐπὶ πέτρας ἀκροτόμου, ῥ μὲν αὐτοφύους, ῥ δέ χειροποιήτου 9,27,4 bis. ② modal (31) a) *auf welche, d.h. diese Weise* in relat. Anschluß (1): ῥ καὶ τὸν 'Η. ἀπέλυσε τῆς ὑποψίας (13,5,3 Ca Hu BW). b) *insofern, als* (10): relat. (10,40,6 Ur Hu BW); ταύτη, sc. διαφέρειν, ῥ 6,6,4; in Korresp. κατὰ δύο τρόπους, καθ' ἓνα μὲν ῥ ..., καθ' ἕτερον δ' ῥ 5,7,1, 2; unter Abbruch d. Konstruktion κατὰ δ. τ., καθ' ἃ μὲν ῥ 6,25, 5 (πρὸς δὲ τούτοις §6); κατὰ δ. προφάσεις, κατὰ μίαν μὲν ῥ ..., καθ' ἑτέραν δ' ῥ 16,8,2 bis; ind. Frage einleitend ῥ μὲν, ῥ δὲ πάλιν 6,46,11 bis; demonstr. (rel. Anschluß) ῥ *insofern*: 6,42,1. c) *vergleichend wie* (1): ἐκ γὰρ ταύτης (= τῆς τῆς πολιτείας συστάσεως) ῥπερ ἐκ πηγῆς ... ἀναφέρεσθαι συμβαίνει πάσας τὰς ἐπινοίας ... τῶν ἔργων 6,2,10. d) *kausal* (rel. Anschluß) ῥ καὶ *das war* (*auch*) d.

Grund, weshalb = darum, deshalb (*auch*) (19): 3,32,1; 5,67,3; 6,3,10; 6,46,8; 6,51,8; 6,52,5; (8,36,4 Rei Hu BW); (9,16,1 Ca Hu BW); 9,43,6; (12,6b,3 Hu BW); (12,25h,5 Hu BW); (13,3,5 Ca Hu BW = διὸ καὶ §4); (14,5,15 Rei Hu BW); 16,21,5; 18,14,1; 18,15,6; (18,46,11 Sch Hu BW); 31,29,4; fr. 179.

ῥβᾶω (1) ῥβᾶω *mannbar, erwachsen sein*: τοὺς ἄρτι τῶν νέων ῥβᾶντας καθοπλίσαντες 2,20,4.

ἡγεμονία, ῥ (39) *Führung* I. polit. (22) ① *leitende Stellung, obrigkeitliche Funktion* einzelner (1): ῥ-ας καὶ τιμῆς τυγχάνειν παρά τινα 34,2,7 (v. ägypt. Priestern). ② *Beherrschung, Herrschaft* (21): betr. Rom 2,23,13; 21,31,7; 36,9,4 (vgl. δυναστεία §3, ἀρχή §4); 36,9,5; ῥ. καὶ δυναστεία 2,21,9; m. gen. τῆς ἀπάντων ῥ. καθίκοντο 8,2,6; ἐπεβάλοντο τῇ τῶν ὅλων ῥ. καὶ δυναστεία τολμηρῶς 1,63,9; οὐ μόνον τῶν ἐν Λιβύῃ πραγμάτων ἔσονται κύριοι βεβαίως, ἀλλὰ καὶ τῆς ἄλλης οἰκουμένης τὴν ῥ. καὶ δ. ἀδήριτον αὐτοῖς τε καὶ τῇ πατρίδι περιποιήσουσιν 15,10,2; *Vormachtstellung, Hegemonie in Hellas*: ῥ. καὶ πραγμάτων ἀμφισβήτησις 6,48,6; ἀμφισβητεῖν ὑπὲρ ῥ-ας καὶ π. 38,3,5; φιλοτιμείσθαι πρὸς τινα ὑπὲρ ῥ. καὶ δόξης 9,37,7 (opp. περὶ δουλείας *ibid.*); m. gen. ἀμφισβητεῖν ὑπὲρ τῆς τῶν Ἑλλήνων ῥ. 1,2,3; πρὸς τινα περὶ τῆς τῶν ἄλλων ῥ. ῥ. 38,2,5; ἀντέχεσθαι τῆς τῶν ῥ. ῥ. 2,49,4; ἀντιποιεῖσθαι 2,39,8; 6,49,10 (οὐχ ὅτι τῆς τῶν ῥ. ῥ., ἀλλ' οὐδὲ πραγμάτων τὸ παράπαν); πολεμεῖν ὑπὲρ τῆς τῶν ῥ. ῥ. 2,49, 6 (opp. ὑπὲρ τῆς Μακεδόνων ἀρχῆς *ibid.*); παρασκευάζειν τινὶ τὴν πάτριον ῥ. τῶν ῥ. 9,30,4; κατακτᾶσθαι τὴν τῶν ῥ. ῥ. 6,50,5; entspr. διατρεῖν τῇ πατρίδι 23,11,4; ἀποβάλλειν 38,2,8. II. polit.-milit. *Leitung* (1): ῥ. παρελάμβανε τὴν τῶν Ἀχαιῶν ῥ. 5,1,2 (vgl. στρατηγία §1 u. 4,82,8). III. milit. (15) ① *Herrschaft* (1): Καρχηδονίοις ναυμαχεῖν τοῖς ἐκ προγόνων ἔχουσι τὴν κατὰ θάλατταν ῥ. ἀδήριτον 1,20,12. ② *Führung, Kommando* (14): τῆς ῥ. τῷ Γ. καθηκούσης εἰς τὴν ἐπιούσαν ἡμέραν 3,110,4; ἐὰν αὐτῷ τῆς ῥ. ῥ. τῆς κατὰ γῆν ῥ. τῆς κατὰ θάλατταν παραχηρήσῃ 12,26b,1; τὴν ῥ. ἀνάγκη τὰ πράγματα περιθῇσιν τοῖς ἀρίστοις τῶν ἀνδρῶν, sc. ἔφασαν 12,26b,2; insbes. τὴν ῥ., τὰς ῥ. ἔχειν m. gen. d. Kontingentes: 5,79,12; 5,83,3; 6,24,8; 10,29,6 (vgl. ἡγεῖτο

ibid.); τούτων ἅμα τὴν ἐπιμέλειαν εἶχε καὶ τὴν ἡ. 5,79,3 (vgl. ἡγεῖτο §5); *Führerstellung*: ἐφ' ἡ-ας τετάχθαι 2,67,5; οἱ ἐπὶ τινος ἡ-ας μετὰ τινα τεταγμένοι 13,2,3; οἱ ἐπὶ τινων ἡ-ων μετὰ τινα ταττόμενοι (15,25,31 BW in app.); τῶν πολιτευομένων καὶ τῶν ἐν ταῖς ἡ. ἀναστρεφόμενων τινές 9,26a,5; εἶχον τὰς ἡ. ... οἰκείας ταῖς ἰδίαις ἐμπειρίαις 5,65,1; milit. *Führertum, -qualifikation*: τίς οὐκ ἂν ἐπισημῆναιτο τὴν ἡ. καὶ τὴν ἀρετὴν καὶ τὴν δύναμιν ἐν τοῖς ὑπαίθεροις τάνδρος 11,19,1 (Hannibal). IV. übt. (1) *Führung*: ὅταν παρὰ τοῦ θυμοῦ καὶ τῆς ἰσχύος μεταλάβῃ τὴν ἡ. ὁ λογισμός 6,6,12.

ἡγεμονικός, ἡ, ὄν (11) I. eigtl. (8) ① *zu herrschen gewillt* (1): ἅπαντες ἡ-οὶ καὶ φιλελεύθεροι ταῖς φύσεσι μάχονται συνεχῶς πρὸς ἀλλήλους 5,106,5. ② in d. Art eines Führers (7) *einem milit. F.* (Hipparch, Feldherrn) *eigen*: ἡ-ῇ ἐμπειρία 10,24,4 (opp. στρατιωτικὴ ἐξουσία ibid.); *adv. in einer eines F. würdigen Weise*: λίαν ἡ-ὼς καὶ βασιλικῶς ... ἦγε τὴν ἡσυχίαν 2,64,6 (Antigonos Doson); *dem milit. F. zukommend*: ὑπολαμβάνοντες ἡ-ὴν εἶναι τὴν πρώτην χώραν, sc. οἱ νῦν ἡγεμόνες 10,24,2; ἡ-ῇ προστασία *Führerrang, führende Stellung* (allg.): 8,15,1; *zur milit. Führung geeignet*: βούλονται δ' εἶναι τοὺς ταξιάρχους (= *centuriones*) ... ἡ-οὺς κτέ. 6,24,9; allg. ἀνὴρ γενόμενος ἡ. καὶ βασιλικὸς τῇ φύσει, sc. Κλεομένης 5,39,6 (*Führernatur*; vgl. χρηστότατος βασιλεὺς 9,23,3); σημεῖον γεγονέναι τῇ φ. τὸν ἄνδρα τοῦτον ἡ-ὄν κτέ. 23,13,1 (Hannibal; vgl. 11,19,5f). II. übt., Sup. (3) ① v. Pers. (2) *hochqualifiziert, erstrangig*: ποιῆσαι ... τῶν πραγματικῶν ἡγεμονικωτάτους καὶ θειοτάτους τοὺς ἐκ Συρακουσῶν 12,26b, 4; Ὀδυσσεύς, ὁ ἡ-ώτατος ἀνὴρ 9,16,1 (*überaus versiert*). ② v. Sache (1) *erstrangig, vordringlich, wichtig*: φημὶ μὲν δεῖν ... οὐ μὴν ἡ-ώτατόν γε καὶ πρῶτον αὐτὸ παρὰ τοῖς μετρίοις ἀνδράσι τίθεσθαι, sc. τὸ δεόντως ἐξαγγέλλειν τὰς πράξεις 16,17,10 (betr. λέξις).

ἡγεμών, ὄνος, ὁ (142) *Führer* I. 'weg-bereitender' F, *Berater* (1): ἔχοντες εἰς τὰ κατάλοιπα τῶν πραγμάτων ἡγεμόνα τὸν Δημήτριον, sc. οἱ Ῥωμαῖοι 2,11,6. II. milit. F, *Offizier aller Grade bis zum Oberbefehlshaber, Feldherr* (135) ① ohne Beifügung (50): ἡ. ὑπάρχων 2,68,2²; ἡ-α (τινὶ) συνιστά-ναι τινα 2,66,7; 5,69,5; 16,9,1 (ἀνθ' ἑαυτοῦ);

20,3,7; ἐξαπέλεκυν ἡ-α 2,24,6; 3,40,14; ἐζή-τουν ἡ-α καὶ πρόσωπον 5,107,3 (vgl. 14,12, 4); ἡ-α καὶ βοήθειαν ἤτουν 10,41,3; οὐδέπο-τε βούλονται τὴν σπεῖραν χωρὶς ἡ-ος εἶναι καὶ προστάτου 6,24,7³ (= *centurio*); ὁ ἡ. v. bestimmten Feldherren: 3,65,11; 9,8,13 (vgl. ἀ-γαθὸς στρατηγός ibid.); v. kommandierendem *centurio* 6,24,7²; pl. m. Art. (auch kollektiv *Führung, Führerschaft*) meist anonym, gelegent-lich konkret beziehbar bzw. verallgemeinernd: 1,9,8; 1,37,3; 1,45,5 (synon. οἱ προεστώτες ibid., οἱ ἡγούμενοι §4; opp. οἱ ὑποτεταγμέ-νοι §5); 1,62,2 (opp. χεῖρες ibid.); 1,66,6; 1, 67,10; 1,69,1 (opp. οἱ πολλοὶ ibid.); 1,69,11 (opp. ἰδιῶται ibid.); 1,85,2. 6; 2,4,6; 3,104,1; 3,110,3; 4,73,3; 5,14,8. 10; 5,21,1 (ἡ. καὶ φί-λοι); 5,24,2; 5,43,5 (opp. ὄχλοι ibid.); 5,60,3 (opp. ἰδιῶται ibid.); 5,60,10 (= οἱ κατὰ μέρος ἡ. §9); 5,83,1 (ἡ. καὶ φίλοι; vgl. ἔχειν τὰς τῶν φαλαγγιτῶν ἡγεμονίας §3); 6,24,5 (τοὺς ἡ. κεντυρίωνας καὶ ταξιάρχους ἐκάλεσαν); 8,26,7 (vgl. τοὺς ὑφ' αὐτὸν ταττομένους §8); 8,26,10; 8,27,2; 8,35,2; 9,19,2 (opp. στρατό-πεδον ibid.); 9,23,5 (ἡ. καὶ δυνάσται καὶ βα-σιλεῖς bzw. πόλεις); 9,34,8; 10,32,8 (vgl. στρατηγία ibid.); 10,41,6 (= οἱ ἡγούμενοι §7); 12,17,6; 15,25,31 (ἡ. καὶ ταξίμαχοι); 18,19, 7; 31,7,1; Sonderfall (auf konkrete Einzelperson bezogen): 5,4,13 (ὁρῶν ἀποδειλιῶντας τοὺς ἡ. = Leontios; vgl. α. αὐτοί, sc. οἱ περὶ τὸν Α. §§10.11). ② m. Beifügung (85)

a) m. gen., Verhältnis anonym zu konkret beziehbar wie 1 zu 1 (38): ὁ τῶν Καρχηδονίων ἡ. 1,59,2 (= στρατηγός 1,56,1); 1,78,5 (= σ. §1); pl. 9,11,1; 10,7,3; ὁ τῶν Γαλατῶν ἡ. 1, 77,1; pl. 2,26,4; οἱ τῶν Ἀλλοβρίγων ἡ. 3,50, 3 (opp. οἱ κατὰ μέρος ἡ. τῶν Ἀ. §2); οἱ ἡ. ἀμφοτέρων bzw. α. οἱ ἡ. 3,57,1; 3,65,7; οἱ ἡ. τῶν Ῥωμαίων 3,99,5; hierzu 2 Sonderfälle οἱ τῶν Ῥ. ἡ. 1,30,9 (= M. Atilius Regulus: d. *Führung*); οἱ τῶν Ἀχαιῶν ἡ. 4,11,1 (= οἱ πε-ρὶ τὸν Ἀρατον §9); ὁ τῶν ἐναντίων ἡ. 3,81, 1; 3,81,3 (= ὁ προεστὼς τῶν πολεμίων §10); 3,81,12; ὁ τῶν ὑπεναντίων ἡ. 11,18,7; pl. 10, 6,5; gen. d. Kontingentes ὁ τῆς ἐχομένης σημαίας ἡ. = *centurio* 6,34,9; ὁ τῆς (ἐχομέ-νης) ἱλῆς ἡ. = *praefectus turmae* 6,35,9 (= ἱλάρχης §8); 6,37,5 bis; οἱ τῶν πριγκίπων ἡ. 15,13,7; ὁ ἡ. τῶν ὑπασπιστῶν 7,16,2; <τῶν παραβεβηθηκότων> 1,82,10; τῶν Κρητῶν 8, 15,4; τοῦ στόλου παντὸς ἡ. καὶ τῆς ὅλης πρά-

ξεως προστάτης 18,54,8; ἡ. τῆς ὅλης συμ-
μαχίας bzw. τῶν ἱππέων 29,23,5; οἱ <τῶν μι-
σθοφόρων> ἡ. 1,81,11 (opp. σύστημα *ibid.*);
11,15,1; <τῶν εὐζώνων> 10,29,4 (opp. πλῆθος
ibid.); πεζῶν καὶ ἱππέων 15,25,3. 6 (sc. τ. π.
κ. ἰ.); τῶν τε πελταστῶν καὶ τῶν ἄλλων τῶν
ἐπιφανεστάτων συστημάτων 5,26,8; *im übr.*
τῶν τοῦ Μόλωνος ἡ. τις 5,52,2; διεπέμφαν-
το πρὸς τοὺς ἑαυτῶν ἡ. 18,21,3; ἡ-α καὶ
στρατηγὸν καταστήσαντες σφῶν αὐτῶν 'Α.
2,60,5; ὁ τῶν ὄλων ἡ. 3,81,7 (vgl. οἱ ὑπὲρ τῶν
ὄλων προεστώτες §3); ὑπεδέξατο τῆς κυκλώ-
σεως ἡ. γενέσθαι [29,14,1]. b) m. sonstigen
Beifügungen (47) sg. konkret: ὁ προειρη-
μένος ἡ. 9,9,5; – bis auf 2,68,2¹ (allg.) v. kon-
kreten Pers. abstrahiert: τοῦ αὐτοῦ νομιστέον
ἡ. εἶναι τό m. inf. 1,62,6; ἡ-ος ἔργον ἀγαθοῦ
ποιεῖν 2,68,2¹; ἔ. ἡ. ἀ. καὶ φρονίμου 1,62,3;
ὅπερ εἶναι φατέον ἡ. ἔ. ἀ. 3,69,12; τὸν 'Α.
ἀγαθὸν ἡ. κρίνων 10,33,1; ἡ. καὶ γνώμη καὶ
τόλμη ἀριστος 1,64,6; ἡ. καὶ προστάτης ἀξι-
όχρεως fr. 226; τελέως ἀ. ἡ. καὶ π. τοῦ πο-
λέμου 33,4,2 (vgl. στρατηγός §1); νοῦν ἔχων
ἡ. 10,3,7; ἡ. παιδομαθὴς 3,89,5; ἡ. ἡ στρα-
τηγὸς μὴ διειληφώς, ὅτι 10,32,9 (= ὁ ἡγούμε-
νος *ibid.*); σκαλιότερος ἡ. 3,48,1 (*neben* στρα-
τηγὸς ἀλογιστότερος); pl. οἱ προειρημένοι
ἡ. 15,15,1; ferner konkret οἱ ὑμέτεροι ἡ. 21,
20,9 (Eumenes v. d. Scipionen); οἱ ἡ. ἀμφοτέροι
3,108,6 (opp. δυνάμεις *ibid.*); 11,14,5; an-
onym αὐτὸς bzw. Σόφαξ καὶ οἱ ἄλλοι ἡ. 10,
6,6; 14,5,9; εἰ καὶ τις ἄλλος ἡγεμόνων 1,62,
4; οἱ καταλειπόμενοι τῶν ἡ. 1,43,3; οἱ λοιποὶ
ἡ. 3,71,11; οἱ νῦν ἡ. 10,24,2 (vgl. ὑπολαμ-
βάνοντες ἡγεμονικὴν εἶναι τὴν πρώτην χῶ-
ραν *ibid.*); οἱ νῦν προχειρισθέντες ἡ. 11,29,6;
δύ' ἡ. = centuriones 6,24,3. 7¹; πάνυ εὐφυεῖς
καὶ παραπλήσιοι ἡ. 2,66,4; τῶν ἡ. τινὲς τῶν
τὰς μεγίστας χώρας ἐχόντων ἐν τοῖς μισθο-
φόροις 1,43,1; πλῆθος τῶν ἀπαντησάντων ἡ.
καὶ στρατιωτῶν 5,26,9; ἐπιτυχέστεροι τού-
των ἡ. 15,9,4 (abstrahiert); οἱ ἐπιφανέστατοι
ἡ. 1,85,5; 28,19,1; m. Präpositionalausdruck
ἡ-α ἐπὶ πάσης κατέλιπε τῆς ... χώρας *Αννω-
να, τῶν δὲ Β. καὶ δεσπότην 3,35,4 (vgl. 3,76,
5); ἡ. συστήσαντες ἐπὶ <τῶν τετρήρων> Τ.
27,14; καὶ κατὰ γῆν <Φίλιππον> ἡ-α καὶ
κατὰ θάλατταν εἴλοντο πάντες 9,33,7; οἱ
παρὰ τοῖς ἐναντίοις ἡ. 5,70,10; οἱ παρὰ τι-
νος ἡ. 8,30,2. 4; οἱ κατὰ μέρος ἡ. 1,67,13; 3,
18,4; 3,50,2 (τῶν Ἀλλοβρίγων; opp. οἱ τῶν

'Α. ἡ. §3); 5,60,2. 9; 6,22,3; 10,23,10 (vgl. οἱ
κατὰ πόλεις ἄρχοντες §9); οἱ ἐπιφανέστατοι
τῶν κ. μ. ἡ. 5,4,11; οἱ περὶ τὴν αὐλὴν ἡ. καὶ
στρατιῶται 16,21,8. III. polit.-milit. F.,
Oberhaupt u. milit. Spitze (6): κατασταθεὶς ἡ.
ἀπάντων τῶν συμμάχων 2,54,4 (Antigonos
Doson); ὃν ... πάντες εὐδόκησαν σφῶν αὐτῶν
ἡγεμόν' εἶναι καὶ βασιλέα 7,4,5 (Pyrrhos);
Μακεδόνες καὶ ὁ τούτων ἡ. Φίλιππος 9,37,7;
ὁ τῶν Ἀχαιῶν ἡ. 4,60,9 (= ὁ στρατηγὸς τῶν
'Α. §1: Aratos d. J.); pl. d. *Häupter*: οἱ περὶ
<τοὺς Γαισάτους> ἡ. 2,22,6 (= βασιλεῖς §2);
freier d. Herren: ἡγεμόνες ἅμα καὶ δεσπόται
πάντων γενήσεσθε διὰ ταύτης τῆς μάχης 3,
111,9 (vgl. κύριοι πάσης Ἰταλίας *ibid.*).

ἡγέομαι (151) ἡγέομαι ἡγούμην ἡγησά-
μην (zu II) ἡγητέος (zu II) I. *vorangehen*,
führen (89) ① eigtl. *voran-*, d.h. *als erster*
gehen (8): 8,18,7 (opp. ἀκολουθεῖν κατόπιν §8);
τινῶν 8,20,1; milit. *vorn sein, d. Spitze bilden*:
παρὰ μίαν ἡμέραν τὰ μὲν ἡγείται τῶν στρα-
τοπέδων ..., τὰ δ' αὐτὰ πάλιν ἔπεται ταῦτα
κατόπιν 6,40,9; subst. part. οἱ ἡγούμενοι d.
Spitze, die vorn sind: ἔπεσθαι τοῖς ἡ. 1,25,1;
οἱ ἐπόμενοι - οἱ ἡ. 11,23,4; οἱ ἡ. (*die ersten*
beiden) - οἱ ἐ. 1,22,10 (vgl. ἐπὶ δύο §9); adj.
gebr. part. d. *Spitze bildend*: αἱ ἡ. σημαῖαι 6,
40,11 (= αἱ πρώται σ. *ibid.*); αἱ ἡ. τρεῖς ἱλαί
(d. *drei ersten*) 11,23,1 (vgl. ἐπιβάλλειν, ἔπε-
σθαι §2). ② *übtr.* (2) *dominieren, Hauptsache, herrschendes Prinzip sein*: ἐν ἐκείνοις
(= ἐν τῇ τραγωδίᾳ) ἡγείται τὸ πιθανόν, ἐν
δὲ τούτοις (= ἐν τῇ ἱστορίᾳ) τάληθες 2,56,
12; m. gen. rei (*in etw.*) ἡγέσθαι δεῖ τῶν τοι-
ούτων συγγραμμάτων τὴν ἀλήθειαν ὁμολογῶ
12,12,3. ③ milit. *vorangehen, befehligen*,
führen (59) a) abs. (30) prägn. d. Führung
eines Kontingentes haben, *e-n Heeresverband*
führen: τοὺς πελταστὰς καὶ τοὺς εὐζώνους
ἀναλαβὼν ἡγείτο, συναΐσαι σπεύδων τοῖς περὶ
τὸν Φ. 4,80,8; 'Α. πρὸς τὴν τῶν πεζῶν μάχην
ἡγείτο, σπεύδων κτέ. 3,116,7; allg. d. *Füh-*
rung haben: ἡγουμένου Ξανθίππου 1,32,7; οἱ
ἡγέσθαι βουλόμενοι 9,26a,11 (vgl. οἱ ἐν ταῖς
ἡγεμονίαις ἀναστρεφόμενοι §5); subst. part.
milit. Führer, Kommandeur, Offizier aller Grade:
sg. 10,32,9 (vgl. ἡγεμὼν ἡ στρατηγός *ibid.*);
pl. (auch kollektiv *Führung*): 1,15,4 (opp. ὄχλοι
ibid.); 1,27,12 (Flottenchefs; synonym. στρατη-
γοὶ *ibid.*); 1,84,12; 2,4,9; 5,61,8; 5,83,6 (κατ'
ἰδίαν τοὺς ἡ. καὶ κοινῇ πάντας τοὺς ἀγωνί-

ζεσθαι μέλλοντας παρεκάλουν); 5,98,1; 6,15, 5 (synon. στρατηγοί §6); 6,15,7; 9,13,1; 9, 14,4; 10,17,5; 10,33,5 (vgl. ὁ προεστώς §4); 10,41,7 (= ἡγεμόνες §6); 11,2,8; 11,16,9; 15, 11,5; 18,28,5; ἀβουλία τῶν ἡ. 1,31,1 (vgl. ἀνδρία τῶν πολλῶν *ibid.*); ἀκρισία τῶν ἡ. (fr. 102 Sch Hu BW); ἀγνοιαὶ ἡ ῥαθυμίαι 9,12,4; ἀπειρία 1,32,2 (synon. στρατηγοί §7); ἐμπειρία καὶ πάλιν ἀπειρία (11,14,2 *coni. Gro. Pap. Ry., Hu BW Weil*; *synon. ἡγεμόνες §5*); πειθαρχεῖν, μὴ ἀπειθεῖν τοῖς ἡ. 1,45,4 (*synon. προεστῶτες, opp. ὑποτεταγμένοι §5*); 1, 67,4. **b)** *m. gen. d. Pers. bzw. eines Heereskontingentes kommandieren, befehligen* (29): 1, 23,4; 1,27,5 (*synon. τὴν ἐπιμέλειαν ἔχειν §6*); 3,48,2 (vgl. στρατηγός, ἡγεμῶν §1); 5, 65,2. 4. 5; 5,79,5 (φάλαγγος πλήθος, ἧς ἡγεῖτο ...); 5,79,9; 6,24,8 *bis* (*synon. τὴν ἡγεμονίαν ἔχειν *ibid.**); 6,25,2; 16,18,6 (κατάφρακτος ἵππος, ἧς ἡγεῖτο πάσης ...; vgl. ἔχοντα τὴν κ. ὦ. §8); 18,22,2 (vgl. ἔχοντα τοὺς μισθοφόρους *ibid.*); ..., ὧν ἡγεῖτο *dt. un- ter d. Führung* j-s: 1,7,7; 2,65,3; 4,55,2; 5,27, 4; 5,65,10; 5,71,2; 5,79,6; 5,82,11; 10,29,6 (vgl. ὧν τὴν ἡγεμονίαν εἶχον *ibid.*); 11,11,7; 21,3b,2; 33,12,1; *subst. part. Feldherr, Oberbefehlshaber*: ὁ νῦν ἡ. Ῥωμαίων 15,11,8; ὁ ἡ. <τῶν Ῥ.> 18,46,14 (vgl. 18,12,1); ὁ ἡ. τῆς πεζῆς δυνάμεως bzw. ὁ τῆς ναυτικῆς δ. ἡ. 1, 22,1; 1,23,1. **④** *polit. d. Führung, Herrschaft haben, herrschen* (12) **a)** *abs.* (6): *quasi-polit.* ἀνάγκη τὸν τῇ σωματικῇ ῥώμῃ καὶ τῇ ψυχικῇ τόλμῃ διαφέροντα ... ἡγεῖσθαι καὶ κρατεῖν 6,5,7; τοὺς ἰσχυροτάτους ὀρώμεν ἡγουμένους 6,5,8; *subst. part. οἱ ἡγούμενοι d. Herren d. Welt* (Römer): 3,4,6 (vgl. ἡ τῶν κρατούντων αἵρεσις, πῶς προεστάει τῶν ὄλων *ibid.*, δυναστεία, ἀρχή §7); *allg. d. Herrschenden*: ἐξάλλους ἐσθῆτας ὑπέλαβον δεῖν ἔχειν τοὺς ἡ. τῶν ὑποταττομένων 6,7,7; σύστασις ἐπιβουλῆς τοῖς ἡ. 6,7,8 (vgl. ἐφεστῶτες §9); τοῦ πληθους συνεπισχύνοντος κατὰ τῶν ἡ. 6,8,1. **b)** *m. gen.* (6) *bei etw. d. Führung haben*: *προεσβεία*, ἧς ἡγεῖτο Δ. 28,19,4; *über j-n herrschen*: πολλῶν μὲν ἡγεῖσθαι, πολλῶν δ' ἐπικρατεῖν καὶ δεσπόζειν 6, 50,3; ἐκόντων ἡ-εἶσθαι καὶ προστατεῖν 5,11,6 (= βασιλέως ἔργον; *opp. τῷ φόβῳ δεσπόζειν ἀκουσίῳ* = τυράννου ἔ.); *über etw. ἡ-εἶσθαι <τῶν πόλεων>* καὶ τιμᾶσθαι παρὰ τοῖς ὑποταττομένοις (18,3,7 *Ur Hu BW*); *d. Hegemo-*

nie haben: ἡ. τῆς Ἑλλάδος 9,23,7; 9,29,12. **⑤** *polit.- milit.* (8) *subst. part.* οἱ ἡ. *d. führen- den Männer, Führung*: 2,21,4 (*opp. πλήθος *ibid.*; *synon. οἱ προεστῶτες §5*; 5,12,4 (οἱ ὑποταττομένοι *ibid.*, *milit.*); 9,9,9; 18,4,2; ἄνοια καὶ μανία τῶν ἡ. 38,18,8 (= ἄγνοια τῶν προεστῶτων *ibid.*); στασιάζειν πρὸς πα- τρίδα καὶ τοὺς ἡ. 11,28,2 (vgl. οἱ προεστῶ- τες *ibid.*); ἐπιπολάζων νῦν ὑπὲρ τὸ δέον ἐν τῇ κακοπραγμοσύνῃ ζήλος περὶ τοὺς ἡ. ἐν τε ταῖς πολιτικαῖς καὶ πολεμικαῖς οἰκονομί- ας 13,3,8; *führende Macht* (Rom): 3,4,9 (vgl. 3,4,6 *unter* 4).*

II. glauben; für etw. halten (62) **①** *m. inf.* bzw. *aci. glauben, meinen, daß ...* (24): (οὐκ) ἀναγκαῖον ἡγοῦμεθ' εἶναι *m. inf.* 1,79,7; 21, 22,4; *m. τό m. inf.* 10,9,8; 18,32,13 (*aor.*); οὐδὲν ἄ-ότερον ἡγοῦμεθ' εἶναι τοῦ μή ... 5, 31,4; *im übr.* 2,14,2; 2,50,6; 3,1,5; 4,9,8; 4, 14,5; 5,35,12; 6,46,11; 8,9,13; 9,35,5 (ἀρκεῖν ἡγοῦμαι, *sc. τὰ προειρημένα*); 10,21,2; 10, 39,9; 18,14,11; 18,15,10 (μάλ' εἰκότως); 28, 1,4; *nach ἡγητόν* 4,20,5; 10,2,9; 38,3,7; *Elip- se* v. εἶναι 23,9,13 (οὐ δεήσει τοὺς Ἀχαι- οὺς θαυμάζειν, ἐὰν μὴ πρὸς αὐτοὺς ἡγῶνται; vgl. οὐ νομίζουσιν εἶναι τοῦτο τὸ πρᾶγμα πρὸς αὐτοὺς §11); ἡγοῦντο *m. inf. u. aci.* 2, 23,13. **②** *m. präd. Ergänzung j-n (etw.) an- sehen als, halten für, etw. irgendwie finden* (38): τοὺς ἐναντία τούτοις λέγοντας προδό- τας 1,80,3; τοὺς καταδουλωσαμένους πολε- μίους 38,3,4; v. *Sachen* ἀναγκαῖον τό *m. inf.* 9,36,11; 10,2,1; *δεινὸν τό m. aci.* 2,56,14; 4, 47,1 (*sc. τὸ τέλος πράττειν κτέ.*); 5,67,13; *weiter m. inf. bzw. τό m. inf. ἀσύμφορον* 2,47, 7; *αἰσχρόν* 4,20,11; *κυριώτατον* 6,42,2; *δει- νὸν τό γινόμενον* 3,82,3; 4,4,4; ἡ. *μηδὲν δει- νόν, ὁ* 4,76,6; *μηδὲν ἀπρεπὲς τῶν συντε- λουμένων* 3,112,9; οὐδὲν οἰκείον, πάντα πολέ- μια 4,3,1; τοῦτο παράδοξον 15,17,5 (τοῦτο = εἰ Satz; *parall.* τοῦτο νομίζειν *δεινόν*); ἐπι- βουλὴν τὸ συμβαῖνον 1,81,8; ἔρμαιον τὴν ἐπι- ταγήν 13,4,3; *κυριώτατον τὸ σφίσι καθήκον* 28,7,12; *Subst. m. adj. Ergänzung* 3,1,7 (ἀρί- στην τὴν ἐξ ἀμφοῖν ἐπίστασιν καὶ θέαν; *synon. ὑπολαμβάνειν §6*); 3,9,4 (εὐθὲως); 6, 47,6; 12,14,1; 12,28,5; 18,18,6; 30,11,2; 38, 1,4; ἡγητόν *m. zwei Subst.* 1,35,9 (καλλι- στήν παιδείαν ... τὴν ἐκ τῆς πραγματικῆς ἱστορίας ... ἐμπειρίαν); 2,38,9; 3,6,14; 3,7,3; 3,12,7; 6,2,9; 6,3,7; 6,43,7; ἡ. τοῦτο (= τί

τοῖς ἐχθροῖς ἀκούειν ἀρμόζει) πρῶτον 12, 14,4 (synon. λογιστέον ibid.); ἢ δεινόν m. εἰ-Σatz 2,60,1 (vgl. oben 15,17,5 τοῦτο = εἰ-Σatz); δ. καὶ παράλογον m. εἰ-Σatz 3,64,4.

ἦδη (351) Adv. A. zeitl. (347) I. *schon*, *bereits*; *eben* (bes. bei prs.) (264) ① beim Verb (168): 1,6,6²; 1,11,4; 1,13,9; 1,24,2; 1, 28,8. 10 (*eben*); 1,31,6; 1,50,2; 1,51,9; 1,58, 9; 1,62,7; 1,86,1; 2,2,8; 2,4,5; 2,13,3; 2,20,8; 2,22,8; 2,25,2; 2,27,2; 2,28,11; 3,1,8; 3,6,7; 3,11,1; 3,17,5 (opp. ἀκμήν ibid.); 3,21,2; 3, 30,2; 3,41,6; 3,43,6; 3,52,2; 3,54,1. 6; 3,60, 1. 8. 12; 3,61,1. 6. 8; 3,62,1; 3,64,1; 3,71,8; 3,82,11; 3,84,1; 3,96,2; 3,101,2; 3,105,6; 4, 11,6. 7; 4,23,2; 4,28,1; 4,37,1; 4,40,8; 4,50, 6; 4,58,2; 4,66,6; 4,67,1; 4,80,3; 5,5,3. 10; 5, 7,5; 5,23,7; 5,30,7; 5,47,1; 5,55,10; 5,66,6²; 5,73,10. 13; 5,81,6 (*bereits* = *zuvor*; vgl. 16, 17,7); 5,84,9; 5,100,6; 5,103,1 (*bereits* = *inzwischen*); 5,105,1; 6,3,9; 6,5,5; 6,51,6 (opp. ἀκμήν ibid.); 6,58,4; [8,3,1]; 8,14,6; 8,31,1; 8,34,1. 2 (*inzwischen*); 9,18,2. 6; 9,39,2; 10,6, 4; 10,14,2. 6; 10,15,7; 10,49,11; 11,12,1; 11, 14,4; 11,25,1; 12,17,2; 12,19,4; 12,21,1; 12, 25k,9; 13,5,1; 14,1,4; 14,10,2; 15,2,9; 15,23, 2; 15,30,1. 4; 16,6,1; 16,17,7 (*zuvor*); 18,25, 4; 18,26,3. 8; 18,34,7; (20,11,3 Hu); 21,25,1; 24,11,3; 25,4,2; 27,7,4 (τὰ ἢ. γεγνοντά φιλ-άνθρωπα: *bereits* = *bisher*); 28,13,9 (*inzwischen*); 31,15,7; (31,28,7 Schulze Wil.); 32,1, 5; 32,3,15; 36,11,3; 36,17,13; 38,8,3; 38,17, 4; 39,3,10; τὰ ἢ. γεγνοντά 3,68,15 (opp. τὰ παρόντα ibid.); 6,3,2; 9,12,2 (parall. τὰ συμβαίνοντα); 9,30,8; 18,32,1; οἱ ἢ. γεγνοντές 9,23,1; v. Tages- bzw. Jahreszeit ἢ. τῆς ἡμέρας ὑποφαινούσης 1,53,5 (vgl. ὑπὸ τὴν ἑωθινήν §4); 1,60,6 (ὑπὸ τὴν ἑ.); 15,31,1; ἢ. τῆς ἡ. προβαίνουσας 3,72,5; 10,13,11; 15,32,6 (Rei Hu BW st. προβαίνουσας); τῆς ἡ. ἢ. προ-αγοῦσης ἐπὶ πολὺ 18,8,1; ἢ. τῆς ὥρας συναγοῦσης bzw. συγκλειούσης 5,24,1; 18,7,3; ἢ. φωτὸς ὄντος 4,58,1; ὑπέφαινεν ἢ. τὰ τῆς ἑαρινῆς ὥρας 14,2,1; ἢ. τῆς θερείας ἐνιστα-μένης 4,37,3; 21,18,1; ἐναρχομένης 21,42,6; ληγούσης 3,19,12; 25,4,1; 28,2,1; ἢ. τοῦ θε-ρισμοῦ συνάπτοντος 5,95,5; συνάπτοντος ἢ. τοῦ χειμῶνος 5,66,2; 11,34,13; τοῦ χ. ἢ. κατ-αρχομένου 16,24,1; τῆς ὥρας ἢ. συναπτού-σης 10,40,12; ἢ. τῆς ὥ. κατεπειγούσης 3,99, 9; atmosphärisch τῆς ὁμίχλης ἢ. πεπτωκυίας bzw. διαφαινούσης 3,84,13¹; 18,22,2; – Son-

derfälle v. ἦδη beim gen. abs. (mit d. Folgenden eng verbunden) *es geschah eben, war bereits schon geschehen, da ...*: 3,40,6; 3,73,1; 3,85,7; 4,16,6; 5,100,9; 5,110,1; 9,8,11; 21,24,10. 16; 24,14,4; 28,1,1; 30,19,1; korrespondie- rend m. τότε 3,20,1; 8,25,10. ② *schon*, *bereits* infolge syntakt. Verschiebung bei Nominalbegriffen (96) a) b. Zeitbegr. (37): ἀπὸ τούτων ἢ. τῶν καιρῶν 2,36,5; ἢ. ἀπὸ τούτων τῶν κ. 22,18,1; ἢ. περὶ δυσμᾶς ἡλίου 2,25,4; τότε ... ἢ. 28,16,4; ἢ. τότε 3,118,3; 5,9,4; 6, 51,5; 28,17,6; 29,23,4; 35,3,7; ἢ. νῦν 18,43, 8; νῦν ἢ. 11,5,9; καὶ νῦν ἢ. 5,101,9; 24,9,8. 11; ἢ. πολλάκις 9,9,9; π. ἢ. 1,17,11; 3,112,7; 5,75,2; ἢ. πλεονάκις 2,35,9; 4,32,8; ἢ. καὶ π. 18,37,9; 29,12,12; π. ἢ. 1,37,10; 6,44,8; 9, 29,12; 14,8,8; πρότερον ἢ. 5,61,9; 21,16,10; 23,16,5; καὶ π. ἢ. 7,4,9; 23,4,7; 27,15,1; 29,4, 8; πλείοσιν ἔτεσιν ἢ. π. 3,30,1; π. ἢ. χρόνους πολλοῖς 31,26,6; ἢ. προτέρα ἢ. πρεσβεία (31, 15,11 Sch). b) b. Zahlbegr. (15): δυοὶ μά- χαις ἢ. λελειμμένων αὐτῶν 3,90,13; τοὺς δ. μ. ἑξῆς ἢ. νενικηκότας 15,1,12; ἑφ' ἡμέρας ἢ. τρεῖς 8,37,2; σχεδὸν ἢ. τρεῖς ἑνιαυτοὺς 4, 35,8; ἔτη σχεδὸν ἢ. πέντε 1,59,1; ἐκ τῶν πέντ' ἑναυσίους ἐχόντων ἢ. στρατείας, sc. χιλιάρχων 6,19,1; ἢ. σχεδὸν τοὺς ἡμίσεις διεληλύθει (τῶν τόπων) 3,39,12; ἢ. δεύτερον ἔτος 7,15,2; δ. ἔ. ἢ. 15,1,11; δ. ἑνιαυτὸν ἢ. 3,109,2; ἔτος ἢ. τρίτον 13,6,1; ἐκ δευτέρου ἢ. 14,9,6; ἢ. δῖς 4,15,2; δ. ἢ. 10,4,5; 18,11,10. c) b. Mengebegr. (31) ἢ. τινὲς *schon manche*: 12,25d,5 (m. *abundantem* πολλάκις); καὶ ἔτε- ροι ἢ. 18,33,4; πολλοὶ ἢ. 5,75,4; 8,8,7; 9,13,5; 10,36,1. 6; 11,16,7; 12,25i,5; 16,28,1; 18,40, 2 (m. *abund.* πολλάκις); 30,26,7 Athen.; πολὺν ἢ. χρόνον 22,4,11; 31,2,1; 38,13,2; pl. 4,50, 4 (opp. μικροῖς ἀνώτερον χ. §3); ἐκ πολλῶν ἢ. χ. 20,4,1; ἢ. πολὺ προειληφέναι 3,66,5; πολὺ ἢ., sc. συμμαχικόν bzw. γένος διαβουλίων 3, 76,4; 31,10,7; πολλὰ ἢ. πράγματα 15,15,3; πολλαῖς μάχαις ἢ. νενικηκότες 1,6,6¹; οἱ πλείους ἢ. 30,26,7 Diod.; τὸ πλεόν μέρος ἢ. 18,24,1; καὶ πλείω χρόνον ἢ. 7,2,4; τὸ πλείον ἢ. *schon so gut wie ganz*: 10,19,9; ἢ. τοσ- ούτους χρόνους 3,64,4; πάντα προκατέχειν ἢ. 3,84,13²; πᾶσα ἢ. ἡ ἀρχὴ bzw. δυναστεία 2,52,5; 4,48,7; πανταχόθεν ἢ. κυκλοῦμενοι 5, 54,3. d) bei Adv. (13) ὅσον ἢ. (jetzt) *schon so gut wie*: 2,4,4; 8,34,8; ὅσον οὐκ ἢ. *fast schon, in aller Kürze*: 2,41,14; 9,26,9; 14,6,8;

μόνον οὐκ ἦ. *schon beinahe*: 12,26a,1; in gl. Bedeutung ἦ. σχεδόν 38,11,4; σχ. ἦ. 5,57,6; 8, 27,1; ἐκφανῶς ἦ. *schon ganz offen*: 5,1,3; 27, 19,1; φανερῶς ἦ. 3,34,7; 29,11,2. II. (so)-*gleich, unverzüglich* (6): ἦ. τούτοις κατὰ τὸ συνεχές οἱ μὲν κτέ. 7,18,6; ἦ. προσδοκῶν αὐτὸν ἦξειν 10,37,3 Hu; ἐκέλευον ἦ. πλεῖν 14,9,7 (vgl. μηδεμίαν ὑπερβολὴν ποιησαμένους §8); ἐάν ... τοὺς αἰτίους ... ἦ. παραδῶσιν 23,16,7 (synon. παραχρήμα *ibid.*); in syntakt. Versch. τότε ἦ. *da gleich*: 30,22,10; ἦ. πάλιν *gleich wieder*: 18,37,11. III. *nun(mehr)*,

jetzt (63): σκοπεῖν ἦ. πάρεστιν 9,12,5; 12,12, 7; εὐμαρὲς ἦ. συλλογίσασθαι 7,14,1; im übr. 1,9,6; 1,20,6; 1,48,11; 1,82,3; 3,85,6; 3,86,8; 4,43,9; 4,58,5; 5,2,11; 5,105,5 (nach οὐ ... ἐπι *ibid.*); 5,106,6; 6,7,6 (vgl. τὸ παλαιόν §4); 6, 57,4 (vgl. πρόσθεν §3); 8,30,5; 10,15,2; 11,18, 8; 15,27,3 (nach οὐκέτι *ibid.*); 15,31,4; 18,55, 3; fr. 236; im Sinne v. *nachgerade*, d.h. wie sich d. Dinge entwickelt haben: 1,18,7; 1,28,11; 11, 28,11; in syntakt. Versch. νῦν ἦ. *eben jetzt*: 6, 11,2; 6,46,11; λοιπὸν ἦ. (abundant) 1,16,9; 2, 10,7; 2,41,6 (τοὺς ἐξῆς χρόνους); 2,43,7; 3, 94,7; 3,105,10. 11; 4,13,4; 4,28,4; 5,48,12; 8, 29,1; 10,3,7; 16,22,11; 18,10,6; 31,8,5; 31,25, 1 (ἀπὸ τούτων τῶν καιρῶν λ. ἦ. κατὰ τὸ συνεχές); τὸ λ. ἦ. 1,46,13; 1,79,5; 1,87,6; 3,8,4; 3,76,12; 4,65,1; 5,4,5; 5,71,6; 5,103,8; 7,3,9; 9,9,8; (10,37,3 BW); 11,25,11; 16,2,4; καὶ τὸ λ. ἦ. 1,70,6; 4,64,8; 5,66,6¹; 7,18,9; 10,40,11. IV. *dann* (14): 2,47,3 (nach τὸ μὲν πρῶτον §1); 3,107,1 (vgl. τὸν χειμῶνα, τὴν ἐαρινὴν ὥραν *ibid.*); 3,117,11 (nach τὸ μὲν πρῶτον *ibid.*); 11,24,5 (nach χρόνον τινά §4); *dann schließlich, dann endlich*: 4,41,5¹; 8,27,9; in syntakt. Versch. τότε ἦ. πάλιν *dann schließlich wieder*: 6,9,7 (τὸ τῆς δημοκρατίας καταλύεται); τότε ἦ. *dann erst* (und nicht zuvor): 2,51,4; 3, 118,11; 4,41,5²; 4,60,8; 16,23,4 (*jetzt erst, endlich*); in ähnl. Sinne οὕτως ἦ. 2,37,3; 2,54,13.

B. räumlich (2) *schon, bereits*: περὶ τοὺς ἐκφεύγοντας ἦ. τὴν χιόνα τόπους 3,55,7 (*schon schneefrei*); *unmittelbar*: τὰ πρὸς τὸν Ἀδρίαν ἦ. προσήκοντα 2,17,5.

C. gedanklich (2) *nunmehr, alsdann, entsprechend*: τὰ δὲ κατὰ μέρος ἦ. τῆς τε ρυμοτομίας ... πόλει παραπλησίαν ἔχει τὴν διάθεσιν 6,31,10; in syntakt. Versch. τότε ἦ. *dann erst* (u. nicht zuvor): 1,5,5 (ὁ ... λόγος ἀποδοχῆς τυγχάνει).

ἡδομαι (4) ἡδομαι 15,36,4; ἡσθην *sich freuen* ① abs. (2): τὰς μὲν ἀρχὰς ἡσθη 21,13,8 (πυθόμενος δέ ... ἐδυοσχρήστησε §9); part. aor. *erfreut*: ἡσθεῖς οὖν ... δίδωσιν αὐτοῖς κτέ. [29,14,3]. ② m. part. (1): οὐδὲ μὴν θεώμενος οὐδ' ἀκούων ἡδεται συνεχῶς οὐδεὶς κτέ. 15,36,4 (*freut sich zu sehen = sieht gern*). ③ ἐπὶ τι (1): ἐπὶ τε τῷ θάρσει καὶ τῇ ... ἀπλότῃ τοῦ νεανίσκου 1,78,8.

ἡδονή, ἡ (5) ① allg. (sg.) sinnliche Freude, *Sinnenlust* (2): πρὸς ἡ-ἡν καὶ ἀργύριον ἀμαθῆς καὶ ἀκρατῆς ἄνθρωπος 21,38,3; ästhet. *Freude, Ergötzen*: ἡ. καὶ ἐκπληξίς als τέλος μύθου 34,4,3. ② konkr. (pl.) *Freuden, Vergnügungen* (3): πολλῶν καὶ ποικίλων ἡ. ἀποσχόμενος 31,28,12; εὐεξία ... πολλὰς ἡ. καὶ καλὰς ἀμοιβὰς ἀπέδωκεν, ἀνθ' ὧν πρότερον ἀπέσχετο τῶν προχείρων ἡ. 31,28,13 bis.

ἡδύς, εἶα, ὕ (17) I. adj. (attr., präd., subst.) (6) ① *süß* (2): οἶνος κατὰ τὴν γεῦσιν ἡ. καὶ ἀπολαυστικός 12,2,7; von d. Liebe (Sup.): ἡδίστας τοῖς νέοις ἀπολαύσεις τὰ τοιαῦτα παρέχεται 10,19,5. ② *angenehm, erfreulich, eine Freude* (4): ἡδεῖαν μὲν ὑπολαμβάνων εἶναι τοῖς πρεσβυτέροις, ὠφέλιμον δὲ τοῖς νέοις τὴν τοιαύτην ἱστορίαν 31,30, 1; Komp. καὶ τοῖς φιληκόοις ἡδεῖαν οὗτος, sc. ὁ λόγος τῆς διηγήσεως, καὶ τοῖς φιλομαθοῦσι ... χρησιμώτερος 7,7,8; subst. τὰ ἡδέα *Annehmlichkeiten*: τὰ ἐπιγινόμενα τοῖς ἔργοις ἡ. ἡ καλὰ ἡ συμφέροντα 3,4,11; *angenehm, bequiem* (Komp.): τὴν ἡδίω μὲν, ἥττω δὲ τῶν ὁδῶν ὠρμησε πρὸς τὸ πολυπραγμονεῖν 12, 27,2. II. adv. (11) ① acc. neutr. ἡδύ *angenehm, süß, parfümiert* (1): βασιλεῖς ὁδωότες ἡ. 26,1,13. ② ἡδέως (10) *mit Freuden*: ἀκούειν τι 5,36,6; 5,37,12; m. f., *gern*: ἐγὼ δὲ καὶ αὐτὸς ἡ. σοι συνεπιδοῖην ἑμαυτὸν 31,24, 5; (*nur zu*) *gern*: ὁρᾶν τι 15,29,10; 30,6,7; λῖαν ἡδέως ὁ. τι 15,25,36; ἡ. ἐρέσθαι τινά 12,28a,4; negiert *ungern*: οὐχ ἡ. ὁρᾶν τι 23,7, 4; 30,6,6; Komp. *lieber*: οὐδεμίαν ἥδιον ἂν ἐφη δέξασθαι ταύτης τῆς δωρεᾶς 10,19,4.

ἡερέθομαι (1) ἡερέθομαι in d. Luft hin und her flattern, übr. *flatterhaft, wetterwendisch sein*: αἰεὶ δ' ὀπλοτέρων ἀνδρῶν φρένες ἡερέθονται fr. 208 (Zit. Hom. II. 3,108).

ἠθικός, ἡ, ὄν (1) d. *Sittliche betreffend, ethisch*: τῶν ἡ-ῶν καὶ πραγματικῶν λόγων μὴδὲ τὴν τυχοῦσαν ἐπίνοιαν ποιεῖσθαι 12, 26c,4.

ἥθος, οὖς, τό (14) ① *Wesensart, Charakter* (11): τὸ κοινὸν ἡ. τῆς πόλεως (allg.) 6,47,2; betr. Athen 30,20,6; τὸ τοιοῦτον ἡ. αἰεὶ βούλεται διαφυλάττειν ἡ τῶν Ἀ. πόλεις 9,40,1; τὸ κοινὸν ἡ. τῶν Ἀρκάδων 4,21,10; auch τὸ τῆς ἱστορίας ἡ. ἀναλαμβάνειν 1,14,5 (d.h. sich speziell als Historiker betätigen); τὸ τῆς ἱστορικῆς διηγήσεως ἡ. παρεκβαίνειν 38,4,1; distr. pl. ἡ τῶν ἡ. αὐστηρία 4,21,1; οἱ κόσμοι τοῖς ἡ. 8,9,7; ἡ ἐν τοῖς ἡ. καὶ βίαις φιλοξενία καὶ φιλανθρωπία 4,20,1; πλείστον ἀλλήλων διαφέροντες ἡ. ἡ. τε καὶ μορφαῖς καὶ χρώμασι 4,21,2; ἐγχώριοι οὐ μόνον τὰς τῶν ἀνέμων στάσεις κατὰ τὴν παροίμειαν, ἀλλὰ καὶ τὰ τῶν ἐ-ων ἀνθρώπων ἡ. κάλλιστα γινώσκουσιν 9,25,3. ② *typische Verhaltensweise, kollektiv Gehaben, Gebaren* (3): τὰ κατὰ μέρος ἡ. 6,47,4 (vgl. ἐθισμοὶ §3); οὔτε κατ' ἰδίαν ἡ. ἡ. δολιχότερα Κρηταίων εὖ-ροι τις ἂν ... οὔτε κατὰ κοινὸν ἐπιβολὰς ἀδικήρας 6,47,5; m. harter Brachylogie (wenn richtig) τί διαφέρει ... ἡ. σύμμεκτα καὶ βάρβαρα τῶν ἐν παιδείαις ... ἐκτεθραμμένων 1,65,7 (d. Gebaren v. zusammengewürfeltem, fremdstämmigem Volk; Sch in lex. ἔθνη).

ἥκιστα (25) Adv. ① *am wenigsten* (11): ἡ. δύνασθαι φέρειν τι 6,7,9; 8,3a; im übr. 5,2,2; 5,98,11; 8,35,8; 12,25k,2; ἡ. πάντων 5,106,4; nach negativem Ausdr. οὐδενὶ μὲν ἂν δόξαι καθήκειν ... ἡ. δ' ἡμῖν bzw. ἡ. δὲ τῶν ἄλλων Ἀθηναίους 1,1,3; 30,20,5; entspr. 5,21,7; 11,25,7. ② *als starke Negation keinesfalls, -wegs, ganz und gar nicht* (7): ὅπερ ἡ. φαίνεσθαι πράττων ἐβούλετο bzw. ὅπερ ἡ. βούλονται περὶ τοὺς βασιλεῖς ὑπάρχειν 2,47,8; 36,15,3; im übr. 14,10,9; 15,22,4; 21,22,7; 22,16,3; 38,5,8. ③ οὐχ ἥκιστα *nicht zum wenigsten, nicht zuletzt*, d.h. *vor allem, hauptsächlich* (7): in enger Beziehung zu Pron. δοκοῦντες οὐχ ἡ. δι' ἐκείνων ὀλιγορεῖσθαι 1,68,12; entspr. 1,71,8; 11,18,8; zu Subst. bzw. Eigennamen 1,20,8; 4,35,6; οὐχ ἡ. διὰ τό m. inf. bzw. οὐχ ἡ. δὲ καὶ διὰ τό m. aci. 3,106,5; 15,36,2.

ἥκω (243) ἥκω ἥκον ἥξω I. infektiv-perfektisch (praesens pro perfectio) *gekommen, angelangt, da sein* (52) ① v. Pers. (43) a) einfach (8): ἐπειδὴ δὲ καὶ πλείους ἥκον 11,3,5; ὡς θάττον ἥκε 4,73,2; τῶν παρ' Εὐ., sc. πρεσβευτῶν, ἡκόντων 24,1,1 (parall. εἰς τὴν Ῥώμην παραγεγονότων τῶν π.); ἡκόντων τῶν

Δ. 25,6,2 (vgl. παρόντων §4); ἥκον ἐν τοῖς ὅπλοις 5,6,2 (nimmt ἥκεν §1 wieder auf); πόσοι ... ἥκουσιν ἱππεῖς, οὐχ οἷόν τε διασαφῆσαι 10,45,3 (vgl. πάρεισι §5); οἱ ἥκοντες 4,23,3; 5,103,1 (ἅμα τούτοις). b) m. part. (9) a) part. prs. (5): μισθοφόροι, οὓς ἥκεν ἔχων 4,75,6; ἥκον ἐντολὰς ἔχοντες 28,1,6 (nimmt ἥκον §1 auf); δύο δ' ἔφασαν ἥκειν ἔχοντες ἐ. 11,6,9; ἥρετο, τίνα φοβούμενος τὴν πανοπλίαν ἔχων ἥκε 38,7,4; in Umkehrung οἱ περὶ Λ. ἥκοντες ὑπὲρ τῶν ... φυγάδων ἐπρέσβευον, φάσκοντες κτέ. 23,4,2. b) part. fut. (2): ἀδίκως ἐφάνιντο ... ἥκειν κατὰ Ῥωμαίων συμμαχίσοντες τοῖς Κ. 14,8,10; φάσκων οὐκ ἐκείνους ἥκειν πολέμησων 3,77,4. γ) part. aor. (1): ποίαν ἥκε συμμαχίαν ἀνανεωσάμενος 22,9,5 (ἀνανεωσόμενος Υ, ἀ-άμενος Rei Be Hu BW). δ) part. pf. (1): μόλις ἑαυτοὺς ἐκσεσωκότες ἥκουσι νῦν 15,1,11. c) m. prp. (26) a) ἀπό (1): ἥκοντες ἀ. τῆς πρεσβείας 30,30,7 (*zurückgekehrt*). b) εἰς (9): m. konkr. Ortsangabe Εὐεργέτης ὁ Φύσκων, καθ' ὃν ἥκεν εἰς τὴν Ἀ. [34,14,6] (vgl. γεγονὼς ἐν τῇ πόλει §1); τότε ... ἡναγκασμένους ἥκεν εἰς τὴν Ῥ. 30,1,3 (nimmt ἥλθε §1 auf); quasi-lokal ὡς ἂν εἰς ἄγραν ἥκοντες τοιαύτην, εἰς ἣν κτέ. 9,6,9¹; m. part. prs. ὡς ἥκε ... ἀγόμενος εἰς Ὀλυμπίαν 4,84,2; bei Sachen οὐδέποτε μᾶλλον εἰς ἀπορίαν ἥκε 11,25,1; εἰς τοιαύτην ἄνοιαν ... ἥκεν, ὥστε κτέ. 15,23,5 (vgl. 15,22,1 ὡς ... σεμνὴν πράξιν ἐπιτελεσομένους); so wohl auch εἰς τὴν ἐσχάτην διάθεσιν ἥκον, ὥστε ..., ἔως οὗ 27,2,3; ferner ἐπεὶ δ' εἰς σύνοπτον ἥκον ἀλλήλοις 1,76,2; ἥκον ... Ῥοδίοις εἰς συμμαχίαν fr. 193. γ) ἐκ (1): παρενέβαλε ... τοὺς ἐξ Ἰταλίας ἥκοντας μεθ' αὐτοῦ 15,11,2. δ) ἐν (1): ἐξ ὑποστροφῆς αὐθις ἀνέλυε τὴν αὐτὴν ὁδόν, ἐν ἥπερ ἥκε 4,68,4. ε) ἐπὶ (4): b. Ortsang. ἐπεὶ ... ἥκε ... ἐ. τὸ εὐώνυμον 5,84,1; οὐδὲ τούτων ..., ἐφ' οὓς αὐτὸς ἥκει τόπους, οὐδὲ περὶ τούτων οὐδὲν ὑγιὲς ἡμῖν ἐξηγεῖται 12,4d,2; m. part. prs. ὅτε ... κατὰ τὴν ἐπαγωγὴν προάγοντες ἥκον ἐ. τὸ τῆς τάφρου χεῖλος 11,15,7; buchlokal ἡμεῖς ἐπειδὴ ... ἥκομεν ἐ. τὴν ἀρχὴν του ... πολέμου 2,37,2. ζ) παρὰ (4): οἱ ἥκοντες π. τῶν συμμαχῶν bzw. οἱ π. τῶν Λυκίων ἡ. πρεσβευταί 5,103,7; 25,4,1; ἥκε ... καὶ παρ' ἐκείνων αὐτοῖς βοήθεια (Hilfskorps) 4,80,1; m. part. prs. ἥκον ... παρ' αὐτοῦ πρέσβεις ἀπολο-

γιζόμενοι τὴν εὐνοίαν 21,3,2. η) πρὸς (3): b. Ort ἐπειδὴ ... ἦκον π. τὴν τῶν Ζ. πόλιν 3, 97,6; v. Sache ἀλλ' ἦκόν γε π. τὸ δεῖπνον 5, 14,12; πρὸς τινα: ταύτην ἔφη τοῖς θεοῖς με- γίστην χάριν ἔχειν, ὅτι πρῶτος ... ἦκει π. αὐ- τὸν 10,34,5 (vgl. παραγεγονέναι §6). θ) kombiniert (3): ἦκοντες δ' οἱ πρέσβεις παρὰ τῶν Καρχηδονίων εἰς Ῥώμην 36,3,9; οὗτοι ... ἦκον πρὸς αὐτὸν ἐκ τῶν περὶ τὸν Πάδον πεδίων 3,44,5; m. part. prs. ἐκ ... τῆς οἰκίας τῆς ἐκείνου τὸ σῶμα πρὸς τὴν ἀρχὴν ἦκειν (ἔφη) ἀπαγόμενον 12,16,5. ② v. Sachen (9) a) einfach (2): ἐπειδὴ δ' ὁ καιρὸς ἦκε τῆς χρεῖας 2,67,1; ἦκοντες τοῦ κ. 8,26,3. b) m. part. (1) ὁ καὶ νῦν ἦκει γινόμενον (γενό- μενον O) *was sich (allenthalben) schon jetzt zu- trägt (da ist)*: 24,9,11 O, Sch Be (ὁ καὶ νῦν ἦδη γεγονέναι Di Hu BW). c) m. dat. (1): ἄρτι ... ἦκε τῷ Ποπλίῳ γράμματα 15,1,4 (*zugegan- gen*). d) m. prp. (5) a) ἐκ (1): εἰδώς ..., ἐκ ποίου μέρους οὐχ ἦκει τὸ πλατεῖον 6,34,12 (*zurückgekehrt*). β) ἐπὶ (1): οὐ γὰρ ὥς κατὰ περιπέτειαν ἐπ' αὐτοὺς ἦκοντος τοῦ δεινοῦ διεσάφουν 38,9,2 (*über sie hereingebrochen*). γ) παρὰ (2): φάσκοντες οὐ παρὰ Ῥωμαίων αὐτὴν ἦκειν, sc. τὴν ἐπιστολὴν 27,7,8 (vgl. παραγεγονέναι §9); πόσαι νῆες ἢ πόσος σί- τος ἦκει παρὰ τῶν συμμάχων 10,45,5 (vgl. πάρεσι ibid.). δ) kombiniert (1): γινώσκει, διότι δέδοται τὸ σύνθημα πᾶσι καὶ διὰ πάν- των εἰς αὐτὸν (= χιλιάρχον) ἦκει 6,34,11.

II. konfektiv-perfektivisch *kommen, ein- treffen, erscheinen* (191) ① v. Pers. (184) a) einfach (20): impf. 3,45,1 (*zurück*); 5,56, 10 (πρὸς τὸν ταχθέντα καιρόν); 5,75,7 (πρὸς τὸν κ.); 5,103,6 (χωρὶς τῶν ὀπλῶν πανδημεῖ); 8,28,13 (πρὸς τὸν δέοντα καιρόν); 9,17,5; 9, 28,6 (μετὰ τῶν δυνάμεων); (22,7,2 Ur Hu BW) (*zurück*); 33,18,5 (κατὰ τὸν αὐτὸν καιρόν); ἦξιν in abhängiger Rede 3,118,5 (ἔσσαν οὕτω); 4,26,5; 5,104,3; 9,18,1 (νυκτὸς μετὰ τῆς δυ- νάμεως κατὰ τρίτην φυλακὴν); 9,18,6 (περὶ μέσας νύκτας); 10,6,4 (ἀσμένως); 10,37,3 (ἦδη μετὰ τῶν δυνάμεων); 21,39,5. 8. 11; 31, 14,9 (περὶ μέσας νύκτας). b) m. part. (26) a) part. prs. (19): ἦκεν ἔχων τινὰς 1,78,9; 5, 6,1; 5,80,4 (τὴν δύναμιν κατὰ τοὺς αὐτοὺς καιροὺς); 5,94,7 (*zurück*); 15,5,12; ἦκε παρα- βοηθῶν 3,76,8; 3,102,6; ἦκον βοηθοῦντες 4, 13,1; 4,63,9; ἦκον ἐπιτρέποντες τὰ καθ' αὐ- τοὺς bzw. εὔχειρίζοντες σφᾶς αὐτοὺς κτέ.

2,11,11; 10,40,2; im übr. 10,19,3; 10,41,2; 21,39,4 (αὐτοῖς = *ernent*); 23,1,11; 23,9,2; [29, 15,1]; 30,27,1; 38,17,3. β) part. fut. (4): ἦκον κατηγορήσοντες bzw. ἦκε ἀπολογησό- μενος 23,1,4. 5; abh. ἦξιν κοινολογησομέ- νους bzw. συνθησομένους 21,39,2. 7. γ) part. pf. (1): μετὰ μεγάλης χάριτος ἦξιν ... καταπεφευγότας ἐπὶ Ῥωμαίους 23,9,10. δ) kombiniert (2): ἦκον (*zurück*) οὐτ' ὥκονο- μηκότες πλεῖον οὐδὲν τῶν πρότερον οὐτ' ἀν- αγγέλλοντες 28,9,1; ἦκεν ὑπὸ τῶν μίμων εἰσ- φερόμενος περικεκαλυμμένος 30,26,7 Diod. c) m. prp. (138) α) διὰ (1): ἐβδομαῖος ἦκε διὰ τῆς ἐρήμου 31,18,12. β) εἰς (36) m. konkr. Ortsang. (ohne Ang. modaler bzw. tem- poraler Bestimmungen): 1,11,9; 1,17,6; 1,29, 10 (*zurück*; opp. ἔμενε §9); 2,23,1; 2,31,4 (*zurück*); 4,7,1; 4,65,7 (πάλιν: *wieder zurück*); 4,73,3; 5,18,1; 5,24,10; 9,35,4; 15,35,2 (vgl. 12,15,6 παρεγενήθη εἰς τὰς Συρακούσας); 18,42,1; 33,10,1 (εἰς τοὺς Ὀρεῦσιους = Pers. statt Ort); 33,11,1; ἦξιν 3,39,10; 9,6,6; 20, 12,4; [28,12,1]; ergänzt durch part. prs. παρα- βοηθοῦντες ἦκον 2,6,2; ἦκε βοηθῶν 4,77,7; ἦκε πρεσβεύων 4,34,4; pl. 22,5,8; ἦκεν ἔχων τι(νάς) 5,97,4; 5,102,5; ἦκε καταπλέων 16, 34,1; durch part. fut. ἦκε παραχειμάσων 3, 13,7; kombiniert ἦκεν ἔχων ... παραβοηθήσων 5,92,3; durch part. aor. ἦκε πάλιν ὑποστρέ- ψας 4,36,1; durch part. pf. ἦκε μόνος ἐκπεπ- τωκώς 4,81,10; m. sonstiger Ortsang. ἦκον εἰς τὴν οἰκίαν ἀσφαλῶς 4,22,1 (*zurück*); ἦκειν εἰς τινα τόπον 3,71,8; erg. ἦκεν εἰς τὴν στρατοπεδεῖαν ἔχων ... 1,78,2; ἦκον εἰς τὸ στάδιον ἄγοντες ... 15,33,8; quasi-lokal ἦξιν εἰς τινα ἄγραν 9,6,9²; εἰς τι (Sache): εἰ δὲ νῦν εἰς στάσις ... ἦξει πρὸς τὸν ἀδελ- φόν 30,2,9. γ) ἐκ (5) impf. m. konkr. Orts- angabe: 16,23,1 (*zurück*); 18,50,1; 27,15,1; 33,12,2; erg. ἦκον ... κομίζοντες τό ... (δόγμα) 18,44,1. δ) ἐπὶ (18) impf. m. konkr. O.: 1, 86,2 (*vor ... ziehen*); 3,41,7; 5,8,3 (vgl. προ- ἔβαινε πρὸς τὸν Θ. §1); inf. fut. 4,3,12; erg. durch part. fut. 21,41,8; vor sonstigen Ortsbegr.: impf. ἐπὶ τινα τόπον 8,18,3; 18,7,8; 18,9,3; ἐπὶ τινα πύλιν 7,18,1; ἐπὶ τοὺς τάφους 8, 28,5 (vgl. παραγενόμενοι πρὸς τὸν τ. §9); erg. durch part. fut. 21,29,1 (ἐπὶ τὸ στρατό- πεδον); inf. prs., erg. durch part. aor. 3,71,7 (δειπνοποιησάμενους ἦκειν ἐπὶ τὴν σκηνήν); inf. fut., erg. durch part. prs. 31,13,6 (ἐπὶ τὸ

πλοῖον ἔχοντες ...); ἐπὶ τι (Sache) *sich zu etw. begeben*: ἦκον ἐπὶ τὴν τῶν θερμικῶν σύνοδον 18,48,5; *auf etw. zukommen*: inf. fut. ἐπὶ τὸ παραπλήσιον 10,34,8; ἐπὶ ταῦτὸ τέλος 36,9,5; ἐπὶ τινα (Pers.): impf. 4,76,8 (zu j-m kommen, *bei j-m vorstellig werden*; vgl. ἐν-τυχόντων ... τῷ βασιλεῖ §9); sinngemäß hierzu ἦκε ἐπὶ τὰς δυνάμεις 3,103,6 (*kehrte zur Truppe zurück*). ε) ἕως τινός (1): ἕως τούτων τῶν τόπων ἡλπισεν αὐτὸν ἦξειν 10,28,1. ζ) παρά τινος = Pers. (23): impf. v. Gesandten 5,100,9 (πάλιν ὑπὲρ τῶν διαλύσεων); 18,34,4; 21,16,4; 23,1,10 (καὶ κατὰ κοινὸν καὶ κατ' ἰδίαν ἀφ' ἐκάστης πόλεως); 30,4,1; 31,20,1; 32,3,14 (ὑπὲρ τῶν κατηγιαμένων); 32,7,1 (ὑ. τῶν Δηλίων); 33,8,1; 38,17,1 (*zurück*; vgl. 38,18,2); v. σύμμαχοι 5,4,4; erg. durch part. prs.: v. Gesandten 5,77,5; 21,16,1; 21,37,8; 22,5,3; 32,1,1; 32,2,1; 33,11,4; anderweit 16,22,3 (ἀνακομιζόμενος ἦκει: *kehrte zurück*); 21,29,4 (ἦκον ἄγοντές τινες ...); durch part. fut. (Gesandte) 22,3,5; 22,6,4; 22,7,4 (neben ἐπαγγελλόμενοι δώσειν). η) πρὸς τι (42) *kommen, gelangen zu ..., sich begeben nach; vorrücken auf ..., ziehen vor ...*: impf. m. konkr. O. 3,49,5; 3,56,6; 3,86,9 (δεκαταίος); 4,17,3 (ἄφω); 4,63,7; 4,65,2; 4,71,4 (π. τὴν πόλιν = Ψωφίδα; ἐνεργῶς καὶ καταπληκτικῶς); 4,75,4 (π. τὸ χωρίον = Θαλάμας); 4,78,2; 4,83,1; 5,45,7; 5,48,13; 5,68,8; 5,70,1 (sinngemäß: ἦκε καὶ κατεστρατοπέδευσε πρὸς τῇ Σιδῶνι); 5,73,5; 5,74,2 (π. τὴν πόλιν = Σεχγέων π.); 5,77,7; 5,97,5; 5,109,5; 9,18,7; 10,28,7; 14,10,4; 15,7,3; 18,36,1 (*eintreffen, sich begeben*); πρὸς τὸν Ἀχελῶν ποταμὸν ἄρτι τῆς ἡμέρας ἐπιφαινούσης 5,6,6; erg. durch part. prs. ἦκεν ἔχων ... νυκτὸς πρὸς τοὺς Φανοτεῖς 5,96,6 (= τὴν τῶν Φ. πόλιν); bei sonstigen örtl. Angaben: πρὸς τὰ στενὰ καὶ τὰς διεκβολὰς 3,93,10; πρὸς τὴν σκηνὴν μετὰ πιδων πελαστών 5,16,2; πρὸς τὴν αὐλὴν εὐθὺς ἐκ πορείας 5,26,9; π. τὰς ὑπερβολὰς 5,72,8; bei Sache ἦκε πρὸς τὴν τῶν Ἀ. σύνοδον 5,94,1; πρὸς τινα (Pers.) *zu j-m k., sich begeben, bei j-m eintreffen*: impf. 1,85,3; 3,99,5; 10,38,6; 15,3,7; 15,30,5; 15,31,10; inf. fut. 18,47,3; erg. ἦκεν ἔχων ... 5,38,4 (παρὰ πιδας); 5,70,11 (vgl. ἀπέστη π. αὐτόν §10); ἦκον φάσκοντες 5,110,2 (ὑπὸ νύκτα); ... ἄγονθ' ἦκειν 15,31,11. θ) kombiniert (12): impf. ἀπὸ Πισῶν εἰς τοὺς ... τόπους 3,41,4; διὰ τῆς Βοιω-

τίας εἰς Κόρινθον 4,67,7; entspr. 11,34,13; ἦκειν 4,66,5; ἦκεν ἔχων τὰς δυνάμεις διὰ τῆς Εὐβοίας ἐπὶ τὸν Ἰσθμόν 2,52,7; ἦκον πρέσβεις εἰς τὴν Ῥώμην παρὰ τινος ... 28,1,1; erg. 22,6,1 (διασαφούντες); ἦκε μετὰ σπουδῆς ἐκ τοῦ Λεχαιῶν θένων εἰς τὴν πόλιν 5,25,4; κατὰ σπουδὴν ἦκε μετὰ φίλων ἐπὶ τὴν τῶν Νεμέων πανήγυριν εἰς Ἄργος 5,101,5; ἦκε πρὸς τὴν ... σύνοδον εἰς Αἰγίον 2,54,3; ἦκον πρέσβεις πρὸς τὸν βασιλέα παρὰ ... παρακαλοῦντες bzw. δεόμενοι 5,5,2 (ὑπὲρ ὧν); ἦκον ὡς αὐτὸν ἐκ τῆς παρεμβολῆς ἅμα τοῖς φίλοις 10,37,7. ② v. Sachen (77) a) m. dat. (1): ὅτι ... ἦξει ποτὲ τοῖς Ἑλλησιν ὁ καιρὸς οὗτος ..., σαφῶς ἔφη γινώσκειν 24,13,6. b) m. prp. (6) a) εἰς τινα (1): τὴν ... ἐπιτροπεῖαν ... εἰς ἑαυτὸν ἦξειν οὐκ ἀπῆλπιζε 15,25,29. β) ἐπὶ τινα (2): ὑπὲρ δὲ τοῦ τὸ δεινὸν ἦξειν ἐπὶ σφᾶς οὕτως ὀξέως ἐκ τηλικούτου διαστήματος κτέ. 5,18,6; προσεδόκων γάρ ὅσον οὕτω τὸν ἀπὸ Ῥ. πόλεμον ἐπ' αὐτοὺς ἦξειν 23,7,3. γ) παρὰ τινος (1): ἦκον λέμβοι παρὰ Σ. 5,4,3. δ) πρὸς τι bei subst. part. *hinauskommen, -laufen auf etw.* (2): τὰ πρὸς ἔπαινον ἦκοντα περὶ τὸν ἄνδρα 12,15,9 (parall. τὰ πρὸς διαβολὴν κυροῦντα ibid.); τὰ εἰς φιλανθρωπίαν ἦ. 28,17,2.

ἡλίβατος, ον (1) *hochaufragend, steil*: θεωροῦντας ὑπὸ τὴν ὄψιν τὸν τυχόντα χειμάρρουν ... ἐκχαράδρουντα καὶ διακόπτοντα τόπους ἡ-ους 4,41,9.

ἡλικία, ἡ (84) **I. Lebensalter, Alter** (81) ① allg. (24): διαδεξαμένοι ... Σελεύκου τὴν βασιλείαν διὰ τὴν ἡ. 5,40,5 (d.h. als Erstgeborener); τάξις οὐκ ἀνοίκειος τῆς ἡ. 25,3,6; νεώτερος τῆς κατὰ τοὺς νόμους ἡ. 24,6,5; οὐδέπω τῆς ἡ. κατεπειγούσης 18,55,3; λαβὼν τιμὰς ἀρμοζούσας τῇ καθ' αὐτὸν ἡ. 33,18,3 (vgl. ἐτι παῖς ὦν §2); in Bezugsangabe νεανίσκοι παραπλήσιοι ταῖς ἡ. καὶ ταῖς ἔξεσι 6,20,3; οἱ προκατέχοντες καὶ ταῖς ἡ. καὶ ταῖς δόξαις 27,15,7; ὦν παῖς τὴν ἡ. 4,35,10; ἀντίπαις (κατὰ) τὴν ἡ. ὦν 15,33,12; 27,15,4 (vgl. μειράκιον §5); περὶ ἔτη τὴν ἡ. ὀκτωκαίδεκα γεγυνώς 12,15,6; m. prp. κατὰ τὴν ἡ. εἶναι bzw. ὑπάρχειν ἐτών ... 2,1,6; 31,2,5 (vgl. ἐτι νήπιος ibid.); ἦν κ. τ. ἡ. νέος 16,21,1 (*jung an Jahren*); οἱ δεῦτεροι κ. τ. ἡ. 6,23,1 (= ἀστᾶτοι; opp. οἱ νεώτατοι 6,22,1); ἀδελφοὶ κ. τ. ἡ. ὁμοίότατοι ὄντες 32,8,6 BW; οἱ κατὰ τὴν αὐτὴν ἡ. ὑπάρχοντες 31,

25,2; κατὰ γένη καὶ καθ' ἡλικίαν 5,64,1 (διελόντες τὸ πλῆθος); 10,18,6 (ἐκάστοις δωρεῖσθαι τὰ πρέποντα); 12,4,9 (ποιεῖσθαι τὰς ἐξαγωγὰς θρεμμάτων); παιδικώτερον ἢ κατὰ τὴν ἡ. 3,99,8; entspr. τολμηρότερον 5, 18,7; φρονιμώτερον 16,22,2; τεθναυμασμένος ὑπὲρ τὴν ἡ. 4,82,1 (*über seine J. hinaus*).
 ② qualifiziert (38) a) *jugendl. Alter, Jugend* (21): 5,18,6; 7,3,6 (vgl. μεράκιον §8); 10,9,1 (ταύτην ἔχων ... τὴν ἡ.); 28,20,5; διὰ τὴν ἡ. 4,5,3; 4,22,5; 5,12,5; 5,16,2; 5,29,2 (vgl. παιδίων νήπιον *ibid.*); 5,41,1; 5,45,7 (vgl. νεανίσκος *ibid.*); 7,13,3; 35,4,13 (vgl. νέος ὢν §8); adv. acc. τὴν πρώτην ἡ. 38,14,1; κατὰ τὴν π. ἡ. 10,22,4; 12,15,2; 13,4,5; ἐκ τῆς π. ἡ. 3,89, 5 (vgl. παιδομαθῆς *ibid.*); 31,28,10; adnom. ἡ Σκιπώνιος αἵρεσις ἐκ τῆς π. ἡ. 31,30,1; ἀπὸ τῆς π. ἡ. 9,25,5. b) v. *blühendem bzw. reiferem A.* (8): οἱ ἀκμαῖότατοι ταῖς ἡ. 6,21,7 (= πρίγκιπες; opp. οἱ νεώτατοι, οἱ ἐξῆς τούτοις = γροσφομάχοι, ἀστᾶτοι *ibid.*); οἱ τοῖς εἶδεσι καὶ ταῖς ἡ. ἀκμαῖότατοι 10,17,11; τὴν ἀκμαῖοτάτην ἔχων ἡ. 31,2,4 (opp. ἔτι παῖς ἦν §3); ἀκμαίως ἔχειν κατὰ τὴν ἡ. 31, 29,7; ἄνδρες ἀκμάζοντες ταῖς ἡ. 30,25,3; ἀδελφοὶ δ. κατὰ τὴν ἡ. 32,8,6 Va; ὑπῆρχε κατὰ τὴν ἡ. ἀκμάζων 36,8,1; im Übergang zu 3b (s.d.): τῶν οἰκογενῶν ... τοὺς ἀκμάζοντας ταῖς ἡ. ... ἐλευθεροῦν καὶ καθοπλίσαντας πέμπειν εἰς τὴν Κόρινθον 38,15,3. c) v. *fortschreitendem A.* (7): προβαίνων κατὰ τὴν ἡ. 5,10,11; 10,26,8; 15,31,7; 15,37,2; προβαίνουσης τῆς ἡ. 18,55,7; 22,19,2; 22,22,2. d) v. *hohem A.* (2): καταπλαγείς τὴν ἔφοδον ... διὰ τὴν ἡ. 5,55,10 (τελέως γὰρ ἤδη γηραιὸς ἦν *ibid.*); ὑπὸ τῆς ἡ. βαρυνόμενος 23,12,1 (70 Jahre). ③ spez. (19) a) v. *Eintritt ins Mannesalter* (7) παραγενόμενος εἰς ἡ-αν *eben erwachsen*: 10,22,2 (vgl. κατὰ τὴν πρώτην ἡ. §4); entspr. ἰκέσθαι εἰς ἡ. 6,6,2; adnom. υἱὸς ἐν ἡ-α *erwachsener Sohn*: 6,53,2; pl. 18,41,10; im Sinne v. *heiratsfähig*: οἱ ἐν ἡ. τῶν Μεσσηνίων 4,33,5; b. *Königen Volljährigkeit*: τοῦ βασιλέως εἰς ἡ-αν παραγεγονότος 27,13,3 (opp. ἔτι νηπίου τοῦ β. ὄντος §2); ἐλθεῖν εἰς ἡ. 28,12,8. b) *milit.* οἱ ἐν ταῖς ἡ. *Leute im waffenfähigen Alter* (12): 2,55,2; 3,86,11; ἀπογραφὰ τῶν ἐν τ. ἡ. 2,23,9; καθοπλίζειν τοὺς ἐν τ. ἡ. τῶν πολιτῶν bzw. τοὺς ὑπολοίπους τῶν ἐν τ. ἡ. 1, 73,1; 1,87,3; v. *deren Eintreffen in Waffen an bestimmtem Ort* (ἀθροισθῆναι, ἰέναι, πομπεύ-

εῖν μετὰ τῶν ὀπλῶν, ἔχοντας τὰ ὄπλα εἰς bzw. ἐπὶ m. Ortsang.): 4,9,1; 4,22,8; 4,35,2; 16,36,3; 38,15,7; συνάγειν τοὺς ἐν τ. ἡ. μετὰ τῶν ὀ. εἰς ... 4,7,10; auch (ἡμέρα), ἐν ἡ δεήσει παραγενέσθαι τοὺς ἐν τ. ἡ. Ῥωμαίους ἅπαντας 6,19,5 (vgl. στρατεύσιμοι §6).

II. *Altersstufe* (3): κατεσκευαστο περιθετὰς τρίχας, ἀρμοζούσας ταῖς κατὰ τὰς ὁλοσχερεῖς διαφορὰς τῶν ἡ. ἐπιπρεπείας 3,78,2; *Altersklasse*: αὐταὶ γὰρ εἰσι καὶ τοσαῦται διαφοραὶ παρὰ Ῥωμαίοις καὶ τῶν ὀνομασιῶν καὶ τῶν ἡλικιῶν 6,21,8; διεῖλον τὰς ἡ., ἐκάστην εἰς δέκα μέρη πλὴν τῶν γροσφομάχων 6,24,3.

ἡλικος, ἡ, ον (10) ① *wie groß, wie bedeutend* (9) a) in *indir. Frage* (4): σαφῶς ἔγνωσαν bzw. μαθεῖν, ἡ-ην ἔχει διαφορὰν ... 1,71,7; 12,25k,7 (vgl. εἰδότας, τίνα δ. ἔ. §6); ἵνα συμφανὲς γένηται, ἡ-οις ... ἐτόλμησε πράγμασιν ἐπιθέσθαι καὶ πρὸς ἡ-ην δυναστείαν ... ἀντοφθαλμῆσας κτέ. 2,24,1 bis. b) in *Korresponstion wie (groß)* (5): τηλικαύτη διαφορὰ, ἡλική 12,28a,1. 6; τ. κατασκευῇ, ἡ. 2,23,11; τ. τιμαί, ἡ. 16,25,8; τοσαύτη σπουδῇ, ἡ. 3,94,9. ② *wie (groß) in Korresp.* (1): φάσκοντες ... συνάγειν αὐτὴν (sc. πόλιν) δεῖν καὶ ποιεῖν τηλικαύτην, ἡλικήν ... τειχίζειν ἐπιβαλλόμενοι καθίζονται 5,93,5 (*wie* = dt. *daß*).

ἥλιος, ὁ (18) ① *Sonne* (16) a) *astron.* (9): 34,1,9. [11]; ἡ πάροδος τοῦ ἡ. 34,1,12; ἡ κατὰ τὸν ἡ. πορεία 9,15,6; ἡ φυσικὴ περὶ τὸν ἡ. ὑπάρχουσα κίνησις 34,1,8; ὁ ὑπεναντίος τῷ οὐρανῷ δρόμος τοῦ ἡ. 34,2,6; τοῦ δ' ἡ. γνωριζομένου καθ' ἡμέραν, ποῖαν μοῖραν ἐπέχει 9,15,9a; τροπαὶ ἡ-ου θεριναὶ (καὶ χειμεριναὶ Ca Hu BW) 9,15,2; ἡ κατὰ τὸν ἡ. ἀνατολή *d. aufgehende S.*: 3,114,8. b) in *tageszeitl. Angaben* (7): ἄρτι τῆς κατὰ τὸν ἡ. ἀνατολῆς ἐπιφαινομένης 3,113,1; 11,22,6; ἅμα τῷ τὸν ἡ. ἐπιβάλλειν 4,78,7; περὶ δυσμᾶς ἡ-ου 8,27,1; 9,18,2; ἥδη περὶ δ. ἡ. 2,25,4; δύνοντος ἡ-ου 6,34,8; δύναντος τούτου (= τοῦ ἡ.) 9,15,9b. ② *Licht d. Sonne*; vgl. ὁρᾶ φάος ἡελίοιο Hom. Il. 18,61 (2): βλέπειν bzw. καθορᾶν τὸν ἡ. ἅμα καὶ τὴν πατρίδα πυρπολουμένην 38,8,8; 38,20,10.

ἡμαρ, ατος, τό = ἡμέρα (1) *Tag*: ἔσσεται ἡμαρ, ὅταν ποτ' ὀλώλῃ Ἥλιος ἱρή [38,22,2] (= Hom. Il. 6,448).

ἡμεῖς s. ἐγώ.

ἡμέρα, ἡ (381) *Tag* I. als Zeiteinheit, d.h. mit Einschluf d. Nacht (293) ① *syntakt. be-*

dingt (48): ἐφόδια ... ἡμερῶν m. Kard.-Zahl 8, 26,3; 16,36,3; fr. 88; σίτος ... ἡ. fr. 75; ὀψώνιον τῆς ἡ. (pro Tag) bzw. τῆς ἡ. ἐκάστης 6, 39,12; 13,2,3; ἐ. ἡ. ὁ πλοῦς 34,4,6²; ἀπέχειν ... ἡ-ὦν ὁδόν 2,25,2; 3,42,1 (σχεδόν); 3,90,9; 8,26,2; 10,7,5; 10,43,3; 10,49,2¹; 15,5,3²; ellipt. δυεῖν ἡ., sc. ὁδόν fr. 32; ἀπέχειν ἡ-ας δρόμον 4,41,1; ἀφεστάναι ... ἡ-ὦν ὁδόν 2,55,1; διελθεῖν ὁδόν ἔρμον ἡ-ὦν ἔξ 5,51,6; ὀλίγαις ἡ. πρότερον (bzw. anders gruppiert) 1, 21,4; 3,61,2; 15,19,6; ... ἡ. π. 4,7,10 (τοῦ καθ-ήκοντος); 12,16,2; πρὸ τῆς παρατάξεως ... ἡ-αις μάλιστα 2,63,1; ... ἡ-αις ὕστερον 2,18,2 (τῆς μάχης); 3,49,1 (τῆς ἀναζυγῆς); ... καθ-υστερήσας ἡ-αις τῆς διαβάσεως 4,19,9; αἱ εἰς τὸν μῆνα διατεταγμένοι ἡ. 20,6,6; τά-ξασθαι ἡ-αν bzw. ταύτην τὴν ἡ. 18,36,1¹; 8, 25,11²; παρεῖλκον ... τὴν ταχθεῖσαν ἡ. 5,29,3; παραγενομένης τῆς τ. ἡ. 3,35,1; 5,96,6; τῆς συνταχθείσης ἡ. συνεγγιζούσης 31,13,4; δοθεισῶν αὐτῷ τακτῶν ἡ. 29,27,8; διδόναι ... ἡ-ας ἀναστροφὴν bzw. μίαν ἡ. πρὸς ἀνά-παινον 16,34,10; 8,13,5; τῆς ἡ. ἐπελθούσης 6,19,6; 11,26,4; ἅμα τῷ διελθεῖν τὰς ἐν ταῖς ἀνοχαῖς ἡ. 20,10,17; πλείονων γενομένων ἡ. 3,101,9; ... διελθουσῶν ἡ. 31,18,4; εἰ γὰρ ἐμοὶ ταύτην ἰδεῖν γένοιτο τὴν ἡ. 10,4,7; ἡξίου ... ἡ-ας χάριν τοῦ m. inf. 21,42,4; ἡ-ας ὀλίγας διαλιπόντες [35,6,3]; μίαν ἡ. προσλαβεῖν fr. 218²; - Sonderfall Tag als Chance: σὴ νῦν ἔστιν ἡ., σὸς ὁ καιρὸς 18,22,8. ② abs. (58) a) gen. (1) τῆς αὐτῆς ἡ. am gleichen Tage: 1,74,9. b) dat. (27): ἡμέρα μὲν 19, 1,1; τῇ κατὰ πόδας ἡ. 1,12,1; 1,46,6; 2,3,1; 3,45,5 (τῆς ἐκκλησίας); 3,65,1; 3,86,5; 3, 108,8; 3,113,1; 4,13,1 (τῆς μάχης); 5,24,6; 8,14,9 (opp. παραχρῆμα ibid.); τῇ μετὰ ταῦτ' ἡ. 9,6,5; τῇ τρίτῃ τῶν ἡ. 4,70,1 (νύκ-τωρ); 38,8,5; ἡ-α τρίτῃ μετὰ τὸν ... θάνατον 36,16,10; ἡ προέθετο κρίνειν ἡ. 11,22,3; ἡ δ' αὖν ἡ. βουλῇ 18,11,8; τῇ πρότερον ἡ. 32, 15,5; pl. 21,39,12; ταῖς ὕστερον ἡ. 11,24a,4; ταῖς ἐξῆς ἡ. 5,26,16; 16,8,9; 21,17,10; 35,4, 13 (opp. παραυτίκα εὐθέως ibid.); 39,6,1; ταῖς αὐταῖς ἡ. 5,92,2; d. zahlreichen ellipt. Fälle (τῇ ἐξῆς bzw. pl., τῇ ἐπιούσῃ, τῇ προ-τεραίᾳ bzw. ὑστεραίᾳ usw.) s. u. dem entspr. Lemma. c) acc. (30) m. Artikel τὴν πρῶ-την ἡ. den = am ersten Tag: 1,33,2 (vgl. τῇ κατὰ πόδας §3); 10,20,2 (vgl. τὴν δευτέραν ibid.); 14,8,2 (vgl. τῇ ἐξῆς §3); 16,25,4; ἐκεί-

νην τὴν ἡ. 3,42,9; ταύτην τὴν ἡ. 18,20,5 (vgl. τῇ ὑστεραίᾳ §6); τὴν ἐχομένην ἡ. 5,13, 9; δύο τὰς ἐξῆς bzw. κατὰ πόδας ἡ. 5,19,4; 14,8,4; von zeitl. Erstreckung (ohne Art.) ἐπι-μένειν τινὰς ἡ. 2,66,1; m. Kard.-Zahl 3,52, 1; 4,10,1; 21,41,9. 11; μένειν τινὰς ἡ. 4,72, 5 (ἐπὶ τόπου); 14,1,12; m. Kard.-Zahl 5,18,9 (ἐνταῦθα); περὶ ... ἡ-ας 5,51,2; οὐ πλέον ... ἡ-ὦν 12,2,8; γενομένοι μίαν ἡ. 8,18,4 (ἐπὶ ταυτό); προσμένειν, προσανέχειν ... ἡ-ας 3,53, 9; 10,38,10; im einz. (m. Kard.-Zahl) 3,68,14 (συνεχῶς πεπεσοπορηκότων); 5,82,1 (ἀντι-στρατοπεδεύσαντες ἀλλήλους); 16,9,1 (ἐπιβι-ώσας); 21,2,1 (ἐλινύσας ἀγειν); 21,42,6 (προσ-αναλαβόντες αὐτούς); περὶ δέχ' ἡ-ας διήκουε τῶν κατηγορούντων (31,6,3 BW) (ἐπὶ codd., Hu); im übr. περιελθόντες πλείους ἡ. 2,32,4; παρέλκειν τὸν κίνδυνον τελῶς ὀλίγας ἡ. 2, 70,3. ③ m. prp. (162) ἀν' ἐκάστην ἡ. Tag für Tag, täglich: 1,42,10; 1,57,3; 1,59,12; 2,2,8; 3,112,6; ἀπὸ ταύτης τῆς ἡ. 4,86,8; 15,23,6; τῆς ἡ. ἐκείνης 15,18,2; δωδεκα-ταῖος ... ἀφ' ἧς ὥρμηθ' ἡ. 20,11,2; ἀφ' ἧς αὖν ἡ. τὰ ὄρκια τηρῇ 21,32,9; εἰς (für, auf) ... ἡ-ας 4,63,10 (σιτομετρήσας τὴν δύναμιν); εἰς τὴν ἐπιούσαν ἡ. am folg. T.: 3,110,4; 6, 35,10; 8,32,2; εἰς τὴν ταχθεῖσαν, εἰς ἐκεῖ-νην τὴν ἡ. 6,21,7; 9,6,6; εἰς ἡ. τρίτην 34,11, 18; ἐν (an) ἡ. τινί 12,4b,1; ἐν ἡ. πράττειν ἔμελλον ἡ. 7,16,4; ἐν ταῖς ἐξῆς bzw. πρότε-ρον ἡ. 4,86,2; 5,81,4; ἐν = immerhalb: ἐν ἡ. μὲν 3,55,7; 4,54,5; 5,5,3; ἐν ... ἡ-αις 3,18,5; (3,22,7 Perotti Di Hu BW Fouc); 3,23,3; 3,24, 11; 3,40,4; 3,42,3; 3,50,1; 3,55,8; 3,60,9; 4, 63,2 (ταῖς πάσαις); 4,80,14; 5,100,4²; 8,3,3; 14,7,9; 27,6,3; 31,20,3; 36,4,6; ἐν ταῖς ἐν-νέα ἡ. [34,4,6¹]; ἐν ὀλίγαις ἡ. 1,65,2; 2,4,6; 2,9,9; 2,31,4; 2,70,1; 4,6,4; 9,41,10 (τελέως); 18,50,2; ἐν ἡ-αις τακταῖς 29,6,4; Sonderfall ἐν πέντε μηνί ... ἡμέραις δεκαπέντε 3,56,3; ἐπὶ m. dat. auf, für: σίτου ... ἐπὶ δυεῖν καὶ τρισὶν ἡ. εὐπορία 3,51,12 (Sch -ας); προπο-ρευομένων δ' αὐτῶν ἐπὶ δὴ ἡ-αις 3,52,8 (Sch -ας); m. acc. auf, über - hin, ... lang: ἐπὶ πινας ἡ. 5,56,7; 11,21,7; ἐ. πολλὰς bzw. πλείους ἡ. 16,23,7 (κατὰ τὸ συνεχές); 5,46,2; ἐφ' ἱκα-νὰς ἡ. 21,28,6; ἐπὶ ... ἡ-ας 1,74,7; 3,49,5; 4, 63,8; 4,70,2; 4,73,3; 5,100,1 (τὰς πρώτας); 8,13,2; 8,37,2² (ἥδη; Parall. Hero de rep. obs. 319 Thev.); 10,49,2²; 23,1,9; 31,6,3 (BW πε-ρί); 34,1,9; [34,1,10²] (σχεδόν); ἕως τῆς τε-

λευταίας ἡ. 21,20,3; **κατά** in Zeitbestimmung *am, an, in*: κατ' ἐκείνην τὴν ἡ. 18,22,1; 23,14,5; κατὰ τὴν (αὐτὴν Di BW) ἡ. 36,13,1; pl. 28,23,1; καθ' ἣν ἐτάξαντο ἡ. 21,27,8; κ. τὴν ἐπιούσαν ἡ. 5,68,11; 16,8,5; 16,37,2². 5; 18,20,7; 21,39,2; 22,14,1; κ. τὴν ἐξῆς ἡ. 15, 6,3; 16,8,3; καθ' ἡ. *Tag für Tag, täglich*: 1,57, 7; 6,11a,4; 6,33,10. 12; 6,34,8; 6,35,5; 6,36, 5; 9,15,9; 10,8,7; 10,20,5; 15,22,4; 38,8,12; αἱ κ. ἡ. διαφοραὶ τῶν ἀνατολῶν 9,15,14; τὸ κ. ἡ. 4,18,2; καθ' ἐκάστην ἡ. 1,19,6; 1,42,13¹; 1,68,6; 2,13,5; 3,100,6. 8; 3,109,2; 34,9,9; **μετὰ** τινος ἡ. 1,30,4; 4,14,1; 5,37,11; 5,80, 6; 8,16,9; 8,37,2¹; 15,5,3¹; 16,25,2; 18,17,2; 18,34,4; 18,36,1²; 21,14,1; 21,16,4; 21,17, 11; 21,24,3. 17; 21,26,8; 21,42,5; 22,13,6; 24,1,6; 27,2,8; 27,4,4; 30,4,6; 31,15,9; 33, 18,3; μ. ὀλίγας ἡ. 1,32,8; 1,74,13; 2,19,6; 3, 94,9; 3,118,6; 4,59,4; 5,38,2; 10,18,3; 14,10, 4; 20,12,4; 21,26,17; 21,29,4; μ. οὐ πολλὰς ἡ. 1,21,9; μετὰ ... ἡ-ας 4,9,10; 8,15,4; 15,25, 3; m. Ord.-Zahl 9,5,7 (τῆς παρουσίας); 9,7,7; 38,7,12; fr. 218¹ (ἀπὸ τῆς ἐξόδου); **παρὰ** μί- αν ἡ. *einen Tag um d. anderen*: 6,40,9; entspr. π. τετάρτην ἡ. *aller drei Tage*: 6,33,9; anders π. μίαν ἡ. *um einen Tag Unterschied*: 7,13,6 (Δ. μέν παρόντος ... 'Α. δὲ καθυστερήσαν-τος; vgl. παρὰ τρίμηνον 12,11,1); **περὶ** τὰς αὐτὰς ἡ. 3,64,1; 5,28,8; **πρὸ** ἡ-ων τριῶν 11, 26,6; πρὸ τῆς τεταγμένης ἡ. 31,27,10 (*vor Ablauf*); **πρὸς** τὴν ἐπιούσαν ἡ. παρασκευαζο- μένων τῶν πολεμίων 3,93,3. ④ *Verbin- dung* (25) **a**) v. 1 u. 3 (19): τάξας bzw. συν- ἐτάξατο ἡ-αν, ἐν ᾧ ... 3,61,10; 9,17,1; συνθέ- μενος ἡ-αν καὶ καιρὸν καὶ τόπον, ἐν ᾧ ... 3, 99,4; συνθέντο ῥήτην ἡ., ἐν ᾧ ... 4,26,5; καὶ τὴν ἡ. καὶ τὸν καιρὸν ὥρικεν, ἐν ᾧ ... 15,26, 5; παραγγείλας τακτὴν ἡ. bzw. δηλῶν τὴν ἡ., ἐν ᾧ ... 3,34,9; 5,17,9; προλέγουσιν ... τὴν ἡ., ἐν ᾧ ... 6,19,5; εἰ γὰρ ἐγὼ ταύτην ... ἴδοιμι τὴν ἡ., ἐν ᾧ ... 31,24,9; οὐδέποτε ταύτην ἔσεσθαι τὴν ἡ. ἔφασκεν, ἐν ᾧ ... 38,8,8; 38, 20,10; οὐχ ἱκανὸν ἔδωκεν δίκην μᾶς ἡ., ἐν ᾧ ... 2,59,7; συλλογίζομενος τὰς ἡ., ἐν αἷς (*in- nerhalb deren*) ... 9,7,2; τεταγμένοι ῥήτην ἡ., εἰς ἣν ... 5,28,2; συνθέμενος ἡ-αν καὶ τόπον, εἰς ὃν ... 8,16,3 (παρέσται νυκτός); ἡ-αν δια- σαφήσαντας, εἰς ἣν ... 11,26,3; διασαφούντες τὸ πλῆθος καὶ τὴν ἡ. καὶ τὸν τόπον, εἰς ὃν ... 6,21,4; παραγγείλαντες ἡ-αν ... καὶ τόπον, εἰς ὃν ... 6,21,6; παραγενομένης τῆς ἡ., εἰς

ἣν ... 6,26,2. **b**) v. 1 u. 2b (1): ταξάμενος ἡ-αν, ἡ παρέσται 3,99,1. **c**) v. 2b u. 3 (1): τῇ δευτέρᾳ τῶν ἡ., ἐν ᾧ ... 29,24,10. **d**) v. zwei Prp. (4): κατὰ τὴν τετάρτην ἡ., ἀφ' ἧς ὥρμησεν 31,15,6; κ. τὴν ἡ., ἐν ᾧ ... 16,37,2¹; κ. τριάκονθ' ἡ., ἐν αἷς 30,26,1; hierzu (ἐν Ur Hu BW) ἡ-αἰς ἑκατόν, ἀφ' ἧς ἂν τὰ ὄρκια τελεσθῇ 21,32,6.

II. als helle Tageszeit, d.h. im Gegensatz zur Nacht (88) ① syntakt. bedingt (45): τὰ με- γέθη τῶν ἡ. [34,1,10¹. 11]; αὐξήσεις καὶ μει- ῶσεις ἡ-ῶν καὶ νυκτῶν 9,15,2; οἱ κατὰ μέ- ρος καιροὶ τῆς ἡ. καὶ τῆς ν. 9,15,4; οἱ τῆς ἡ. καιροὶ 9,15,6; παραδοκεῖν τὴν ἐπιφάνειαν τῆς ἡ., προσδέχεσθαι τὴν ἡ. 3,94,3. 4; τῆς ἡ. διαφαινούσης 3,105,1 (ἄρτι); 18,19,5; ἄρτι τῆς ἡ. ἐπιφαινούσης 5,6,6 (vgl. νυκτοπορή- σας *ibid.*); 11,11,2; τῆς ἡ. ἐπιφαινομένης 8, 30,10; ἤδη τῆς ἡ. ὑποφαινούσης 1,53,5; 1, 60,6; 15,31,1; ἡ-ας ἐπιγενομένης bzw. ἐ. ἡ. 1,21,7 (vgl. νυκτός *ibid.*); 3,18,11 (vgl. νυκ- τός §10); τῆς ἡ. ἐ. bzw. ἐ. τῆς ἡ. 2,3,2 (vgl. τῆς νυκτός §1); 2,5,8 (vgl. τὸ λοιπὸν μέρος τῆς ν. §7); 2,25,7 (vgl. τῆς ν. ἐπιγενομένης §5); 2,55,4 (vgl. νυκτός §3); 3,51,1 (vgl. τῆς ν. ἐπιγενομένης 3,50,9); 3,83,7 (vgl. ὅψε τῆς ὥρας *ibid.*); 3,101,6 (opp. ἔτι νυκτός §5); 5, 96,8 (vgl. νυκτός §6); 7,17,2; 9,7,9 (vgl. νυκ- τός ἔτι §7); 14,6,1; τῆς ἡ. ἐπελθούσης bzw. καταλαμβανούσης 1,19,14 (vgl. ἐπιγενομέ- νης τῆς νυκτός §12); 9,18,3 (vgl. νυκτός §1); τὸ πολὺ τῆς ἡ. καὶ τῆς νυκτός ἐν μέθῃ δι- ἐτίριβε 15,25,22; κατατετριφώς τὴν ἡ. 18,8, 2; τὸ πλείστον μέρος τῆς ἡ. κατέτριβε m. part. 16,21,6; ὃν χρόνον τῆς ἡ. ἀπεμέριζε πρὸς ἐντεύξεις, ἐν τούτῳ κτέ. 16,21,8; v. Tageslauf ἐπειδὴ τὸ τῆς ἡ. προύβαινε 11,22, 9; ἤδη (καὶ) τῆς ἡ. προβαινούσης 3,72,5; 10, 13,11; 15,32,6; τῆς ἡ. ἤδη προαγούσης ἐπὶ πολὺ 18,8,1; ὁ ἀκμαϊότατος καιρὸς τῆς ἡ. 3, 102,1; ἔτι τῆς ἡ. οὐσης 3,71,7 (vgl. νυκτός §9); v. atmosphärischen Bedingungen διὰ τὸ δύσσοπον τῆς ἡ. 18,21,2; ἐπιγενομένης ἡ. αἰ- θρίου καὶ λαμπρᾶς 4,78,6; οὐσης τῆς ἡ. νι- φετώδους καὶ ψυχρᾶς bzw. ὀμιχλώδους 3,72, 3; 3,84,1. ② abs. (13) **a**) gen. (3) ἡμέρας *am hellen, lichten Tage*: 24,7,6; ποτέ μὲν ἡ., ποτέ δὲ καὶ νύκτωρ 1,73,7; μῆθ' ἡ. μῆτε νυκ- τός 5,100,4¹. **b**) acc. (10): τὸ πλείστον τῆς ἡ. μεθύσκεσθαι 33,19; τὴν ἡ. ὅλην καθ- ἡμέθα [35,6,2]; ἡμέραν καὶ νύκτα συνεχῶς 5,110,5; 36,16,4; καὶ τὴν ν. καὶ τὴν ἡ. 21,

28,5; τὰς μὲν ἡ. - τὰς δὲ νύκτας 3,50,7; 10, 49,4; 16,11,4; οἱ μὲν τὰς ν. - οἱ δὲ τὰς ἡ. 15, 27,3; ἐξῆς ἡ-ας τέτταρας καὶ τρεῖς νύκτας συνεχῶς 3,79,8.

③ m. prp. (30) ἡμέ-
ρας v. *Anbruch d. Tages, vom frühen Morgen*
an: 8,25,11¹; 8,27,1. 4. 6; 23,5,9; Diod. 29,32
zu 26,1,4; δι' ἡ-ας d. *ganzen Tag über*: 36,16,
3; κατὰ μέσον ἡ-ας 9,17,3; μεθ' ἡ-αν *nach*
Tagesanbruch, bei Tage, tagsüber: 8,9,4; ἡ μ.
ἡ. συμπεριφορά bzw. ὁ μ. ἡ. κίνδυνος 5,26,
15; 5,52,9 (opp. νυκτός *ibid.*); ὕπαρ καὶ μ. ἡ.
10,5,5; καὶ μ. ἡ. καὶ νύκτωρ 1,42,13²; 36,15,
6; ποτὲ μὲν μ. ἡ., ποτὲ δὲ ν. 1,84,8; umge-
kehrt 21,27,6; (καὶ) ν. καὶ μ. ἡ. 1,66,6; 5,71,
8; 7,15,1; 18,15,12; 23,10,3. 13; 29,13,1;
περὶ μέσον ἡ-ας 5,20,12; 5,39,2; 9,8,9; 9,17,
2; 14,3,5; 15,24,1; βραχὺ πρὸ ἡ-ας 5,5,14.

ήμερήσιος, ον (2) entspr. *ἡμέρα II bei*
Tag: ἐπεγνωκέαι τὰς ἡ-ους καὶ νυκτερινὰς
πορείας καὶ τὰ διανύσματα τούτων 9,13,6;
πῶς ἂν τις εὐστοχήσειε πορείας καὶ δια-
νύσματος ἡ-ου, πῶς δὲ νυκτερινοῦ κτέ. 9,14,
8.

ἡμερινός, ἡ, ὄν (1) entspr. *ἡμέρα II d. Tag*
betreffend: τὸ περὶ τὰς νυκτερινὰς θεωρίας
καὶ τὰς ἡ-ας 9,14,6 (Beobachtung d. unter-
schiedlichen Länge von Tag u. Nacht).

ἡμερος, ον (9) ① v. Pflanzen *kultiviert,*
angebaut (3): τοῖς ἡ. μὴ χρῆσθαι καρποῖς
12,3,4; τῆς Νομαδίας ... νομιζομένης ἀδυνα-
του τῇ φύσει πρὸς ἡ-ους κ-ους ὑπάρχειν 36,
16,7; δύναται πάντας ἐκφέρειν τοὺς ἡ. κ.
36,16,8 (sc. N.). ② v. Sachen (3) *gesittet*:
τὰ αἰρετὰ <ἐθῆ καὶ νόμοι> τὸ κοινὸν ἦθος
τῆς πόλεως ἦ-ον ἀπεργάζεται καὶ δίκαιον 6,
47,2; subst. *gesittetes Wesen*: τῇ τῆς χώρας
εὐδαιμονίᾳ καὶ τὸ ἡ. καὶ τὸ πολιτικὸν συν-
ηκολούθησε τοῖς T. [34,9,3]; *ruhig, friedlich*:
οἰκειότατα πρὸς τὸν ἡ. καὶ τὸν ἀνθρώπινον
βίον ἔχοντες 5,106,4 (opp. οὐποτε ἡσυχοί
δορί *ibid.*). ③ v. Pers. (3) *milde, human*:
Sup. ἦν ἡ-ώτατος 9,23,9 (opp. ἀσεβέστατος
ibid.); πάντων ἡ-ώτατος δοκεῖ γεγονέναι καὶ
πρῶτατος 9,23,2 (opp. ὠμότατος *ibid.*); adv.
ἡ-ως χρώμενος πᾶσι καὶ νουνεχῶς 5,54,9.

ἡμερώ (1) ἡμερώ v. Pers. *gesittet ma-*
chen: ταῦτα ... ἡμῖν εἰρήσθω ..., ἵνα ... τρα-
πέντες πρὸς παιδείαν ἡμερώσιν αὐτοὺς 4,
21,11 (vgl. ἐξημεροῦν καὶ πρᾶνναι §4, ἀγρι-
ότης §11).

ἡμέτερος, α, ον (31) *unser* ① v. Spre-
chern, die einen weiteren Personenkreis einbe-

ziehen (8): zw. Artikel u. Subst. ἡ ἡ. ἀσφάλεια
9,32,4; entspr. πατρίς 38,21,1; δυνάμεις,
στρατιῶται 21,15,9; 3,64,7; λόγοι 10,18,12;
μάχεσθαι ἐν τοῖς ἡ. προτερήμασι (*unter für*
uns günstigen Bedingungen) 3,111,4; m. Wie-
derholung d. Art. nachgestellt ἡ σύγκλητος ἡ
ἡ. 15,8,8; παρὰ τὸν λογισμὸν τὸν ἡ. 29,21,5
(Dem. v. Phaleron). ② = ἐμός (23) a) pl.
modestiae (18): betr. Polyb. ἡ ἡ. ἱστορία 1,
13,8; 2,14,7; 3,4,8; 3,32,10; 4,2,2; ἀπόφασις
2,42,2; pl. 16,15,8; 18,28,12; πραγματεία 1,
4,1; 3,32,1; im einz. αἴρεσις 16,20,7; ἐξηγή-
σις 10,2,4; ἐπιβολή 6,2,3; λόγοι 18,28,8; ὑπό-
θεσις 1,2,1; ὑπομνήματα 3,32,4; ἡ πρόθεσις
ἡ ἡ. 2,2,2; v. Scipio οἱ ἡ. λόγοι 15,8,14.
b) pl. *maiestatis* (5): betr. Eumenes ἡ ἡ. δύνα-
μις 21,19,8; ὁ πατὴρ ὁ ἡ. 21,20,2; v. röm.
Senat τὰ ἡ. στρατόπεδα 29,19,8; βασιλέως
υἱοί, φίλου καὶ συμμάχου ἡ. γεγεννημένου
33,18,12; wohl auch (v. Hannibal) κατὰ τὰς
ἡ. ἐπαγγελίας 3,111,8.

ἡμισσάριον, τό (1) *d. Hälfte eines As*:
παρίενται τοὺς καταλύτας οἱ πανδοκεῖς ...
ἡ-ου 2,15,6.

ἡμιδακτύλιον, τό (1) *Halbfingerbreite*:
σίδηρος τριῶν ἡ. 6,23,11.

ἡμιθνής, ἦτος (1) *halbtot*: sc. ἄνδρες 14,
5,7.

ἡμικύκλιον, τό (2) *Halbkreis*: geogr. τὸ
πρὸς τὰς ἄρκτους ἡ. 34,7,10; geometr. πηγ-
νύντες εἰς τὴν γῆν ὀρθὰ τὰ στύπη ... ἐν ἡ-ου
σχήματι fr. 222.

ἡμιολία s. ἡμιόλιος 2.

ἡμιόλιος, (α), ον (10) ① *anderthalbmal*
so groß bzw. stark (7): ἡ-ος, sc. περίμετρος 6,
32,7 (τοῦ πρόσθεν); ποιήσας ἡ-ους τοὺς πάν-
τας ναύτας ἡ πρόσθεν bzw. ἡ-ον ποι. τὸ ναυ-
τικόν 10,17,12. 16; davon als Spitzname Θεό-
δοτος ὁ ἡ. 5,42,5; 5,59,2; 5,87,1; Θ. ὁ καλοῦ-
μενος ἡ. 5,79,5; vgl. dazu ἡμισυς ἀνὴρ 36,
15,1. ② ἡ-ος ναὺς wohl *leichtes Fahrzeug*
mit anderthalb Reihen v. Ruderbänken (3):
καταρτίσας δώδεκα μὲν καταφράκτους ναὺς,
ὀκτὼ δ' ἀφράκτους, τριάκοντα δ' ἡ-ους 5,101,
2; ἡμιολία, sc. ναὺς 16,6,4 (neben πεντήρεις,
λέμβοι); fr. 162 (neben κέλῃτες).

ἡμίονος, ὁ (1) *Maultier*: λαβὼν ... χιλίους
ἡ. μετὰ τῆς ἐπισκευῆς 8,23,5.

ἡμιπόδιον, τό (1) *halber Fuß als Maß-*
angabe: θυρεός, οὗ τὸ μὲν πλάτος ἐστὶ τῆς

κυρτῆς ἐπιφανείας πένθ' ἡ-ων, τὸ δὲ μήκος ποδῶν τεττάρων 6,23,2.

ἡμιστάδιον, τό (3) *halbes Stadion* (Maß): περίμετρος οὐ πλείων τριῶν ἡ-ων bzw. διάστημα οὐ πλείων τ. ἡ. 4,83,4; 5,22,4; ἐπὶ τρί' ἡ-α 3,54,7.

ἡμις, εἰα, υ (47) gen. sg. neutr. ἡμίους [34,11,3]; acc. pl. masc. ἡμίσεας 12,21,5 – sonst ἡμίσεις; acc. pl. neutr. ἡμίση 18,44,7 (bis) *halb, d. Hälfte von etw.* ① adj. (39) a) attr. (5): ἡ ἡ-εἰα δύναμις 1,40,1; 3,53,5; αἱ ἡ. φορτηγοί 1,52,7; ohne Artikel ἡ-εἰς ἔχουν πεζοὺς 3,117,5 (*halbsoviel*); qualitativ ἡ. ἀνὴρ 36,15,1 (vgl. ἡμιόλιος 1 Ende). b) präd. (3): τὸν χρόνον τῶν φόρων ἐποίησαν ἡ-υν 1, 63,3; m. quasi-komparativischem gen. ἡ-υ ποιοῦντες τὸ βάθος τοῦ μήκους 6,29,4¹; τῷ κατὰ τὸ πλῆθος ἡ-εἰς ... εἶναι τούτους τῶν ἄλλων μερῶν 6,29,4². c) subst. mit partitivem gen., ἡ. in Genus u. Numerus angeglichen (31): masc. pl. v. Sachn τῶν καρπῶν bzw. τῶν τόπων οἱ ἡ-εἰς 1,72,2; 3,39,12 (σχεδόν); v. Pers. 3,86,5 (σχεδόν; opp. οἱ λοιποὶ *ibid.*); 3, 107,13; 3,113,7; 5,5,1; 5,76,2 (opp. οἱ ὑπολειπόμενοι *ibid.*); 8,27,2; 14,4,2 (opp. ἡ λοιπὴ στρατιά §4); τῶν Αἰτωλῶν bzw. στρατιωτῶν οἱ μὲν ἡ., οἱ δ' ἡ. 5,6,4 bis; 31,18,10 bis; quasi-abs. nach Zahlbegr. οἱ ἡ. d. *Hälfte*: Ἑτενεῖς ... ὀκτακισχιλίους ὀπλίτας ἔπεμψαν, Ἀσπένδιοι δὲ τοὺς ἡ. 5,73,3; entspr. 10,12,2 (opp. οἱ ἄλλοι *ibid.*); οὐδέποτε πλείους τῶν ἡ-εων 10,16,3 (opp. οἱ λοιποὶ *ibid.*); μέρος μὲν τι πρὸς θαλάττῃ, τοὺς ἡμίσεας ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ 12,21,5; οἱ μὲν ἡ., οἱ δ' ἡ. 10, 16,8 bis; 10,39,3. 4; neutr. pl. (quasi-abs.) νῦν τὰ γράμματα ἔστιν ἐλάττω τῶν ἡμίσεων 10, 46,5; δοῦναι χίλια τάλαντα, τὰ μὲν ἡμίση παραντῖκα, τὰ δ' ἡ-ή ... ἐν ἔτεσι δέκα 18,44, 7 bis (vgl. 31,27,3 unter 2); fem. sg. ἡ ἡμίσεια τῆς δαπάνης 21,13,5; 21,14,3. 7; 31,28,5 (ταύτης = τῆς δ.); τῆς κλίμακος 9,19,7; τῆς φέρνης 31,27,1; σχεδόν που ἡ ἡ. τῆς δυνάμεως 3,60,5. ② subst. τὸ ἡμισυ (8): τὴν ἀρχὴν ἡ. τοῦ παντός εἶναι φάσκοντες 5,32,1; ... ἂν τις εἴπειεν οὐχ ἡ. τὴν ἀ. εἶναι τοῦ π. 5,32,2; πλέον ἡ. παντός 6,11a,8 (Zit. Hes. op. 40); τοῦ ἡμίους ἔλαττον [34,11,3]; τὸ μὲν ἡ. τοῦ τόπου, τὸ δ' ἡ. 12,18,7 bis; τούτων (= τῶν ταλάντων) τὸ μὲν ἡ., τὸ δ' ἡ. 31,27,3 bis.

ἡνία, ἡ (2) d. in d. Linken gehaltene Zügel; takt. ἐφ' ἡνίαν *nach links*: αἱ καθ' ἵππον κλίσεις ἐφ' ἡ. καὶ πάλιν ἐπὶ δόρυ 10,23,2; ἐξ ἡνίας (*von*) *links*: οἱ μὲν ἐν ταῖς σπείραις ἐκ δόρατος, οἱ δ' ἵπποις ... ἐξ ἡ., sc. παρενέβαλλον 11,23,6.

ἡνίκα (5) relat. Zeitadv., Conj. ① rel. zu καιρός (d. Zeit), *da* (4): κατὰ τὸν κ., ἡ. 21, 35,1; [27,14,1]; pl. 22,17,3; βλέψας εἰς τοὺς ἐσχάτους τοῦ βίου κ., ἡ. 10,40,7. ② Conj. (zu d. Zeit), *als* (1): ἡ. Γολδόσση συνεγίνετο 38,7,2.

ἡνίοχος, ὁ (1) *Wagenlenker*: Βάτων ὁ Ἀμφιαράου ἡ. [fr. 21 = Hu fr. 34].

ἡπειρος, ἡ (8) ① *Festland, Land* (6): κατὰ μὲν τὸν ἀπὸ θαλάττης τόπον ... κατὰ δὲ τὸν ἀπὸ τῆς ἡ. 5,60,2; διαλύσας τοὺς ἐν τῇ νήσῳ πρὸς τοὺς τὴν ἡ. κατοικοῦντας τῶν Ἀραδίων 5,68,7; <κόλπος> ἀκλυδώνιστος διὰ τὴν περιέχουσαν αὐτὸν ἡ. 10,10,4; (τόπος), ὅς καὶ συνάπτει τὴν πόλιν πρὸς τὴν ἡ. 10, 10,6; τὸ διαστέλλον τὸ συνάπτον τὴν π. πρὸς τὴν ἡ. 10,11,2; v. *kombinierte Landmasse* 3, 38,1 (τῆς Ἀσίας καὶ τῆς Λιβύης, καθὼ συνάπτουσιν ἀλλήλαις περὶ τὴν Αἰθιοπίαν, οὐδεὶς ἔχει λέγειν ἀτρεκῶς ..., πότερον ἡ-ὅς ἐστι κατὰ τὸ συνεχὲς τὰ πρὸς τὴν μεσημβρίαν ἡ θαλάττῃ περιέχεται). ② *Kontinent* (2): <τὸ κατὰ τὴν Ἀβυδὸν στόμα> ποτὲ μὲν γεφυρούμενον ὑπὸ τῶν πεζεῦν ἐπ' ἀμφοτέρων τὰς ἡ. προαιρουμένων 16,29,11 (zu Europa / Asien vgl. 3,37,2; 4,44,6); ἡ τῶν ἡ. τοπογραφία [34,1,1].

ἡπερ s. ἡ.

ἡπερ s. ἡ.

ἡρωϊκός, ἡ, ὄν (1) *einem Heros* (vergöttlichter Mensch) *zukommend*: θυσίας αὐτῷ (= τῷ πρεσβυτέρῳ Ἀράτῳ) καὶ τιμὰς ἡ. ἐψηφίσαντο 8,12,8.

ἥρωσ, ὡς, ὁ (7) ① *Held vor Troja* (1): ὁ φρονιμώτατος τῶν ἡ. 12,26,4 (Nestor; es folgt Zit. Hom. Il. 9,63f.). ② *göttlicher Heros* (6) als dritte Stufe zwischen θεοί, δαίμονες einerseits u. ἄνθρωποι andererseits: θεῶν ἡ δαιμόνων, προσέτι δὲ ἡρώων εἰδῶλα διήγητο 30,25,13; v. Lokalgöttheiten: ὕμνοι καὶ παιᾶνες, οἷς ... τοὺς ἐπιχωρίους ἥρωας καὶ θεοὺς ὕμνοισι 4,20,8; v. Göttersöhnen: εἰ μὴ θεὸς ἡ τις ἡ. ἀπαντήσας ... ὑπέδειξε τὰς ὁδοὺς 3,47,9 (vgl. θεοὺς καὶ θεῶν παῖδας εἰς πραγματικὴν ἱστορίαν παρεισάγουσιν §8);